

HOMA HON KOMO HYAKA PAWRU NMENHOTHO ON HA.

*Ohyakanye àmenhehe Homa hon komo hyaka
katxhàrà on ha.*

¹ Pawru uro ha. Txesusu Kryestu yanoto uro. Noro nànyaknyàrà ro me rowahanonkaye, Khoryenkomo. Àrwo yonyhorunu yokarymanye ro me ryhe rowahanonkaye. Khoryenkomo nhutwamohsotho rma àro ha, àrwo yonyhorunu. ² Àro hoko rma, onà wyaro nkekón hatà, amnyehra. Uhutwamohsehe xaxa hampànà, amnye, kekon hatà. Àro wyaro rma nkahekón hatà, tarwonà yokarymanye ro heno komo wya. Àro wyaro rma nmenhohekón hatà, àwyanye, tkaryehtan yawo. Enyhoru ro rma àro ha, Khoryenkomo karyehtanà.

³ Khoryenkomo muru yokarymehe, àrwo yonyhorunu. Toto me nenuruye, noro ha. Dafe heno yohamàtho me rma nenuruye. ⁴ Àwayehxemo kom waye nasanàmye, Khoryenkomo yokato yano me, enyhoru ro yano me. Àro wyaro buru me noro hutwamohsoye, Khoryenkomo. Ehonomnà me rma haxa noro hutwamohsoye. Kohkomo rma noro ha, Txesusu Kryestu.

⁵ Noro yomoknàr ke, towahke xaxa nehxakonà, Khoryenkomo, rohoko. Àro ke, noro nànyaknyàrà ro me ryeryeye. Ronyakye, anaro rha yana komo hyaka. Àhyakanye ronyakye, ukukuru komo wya Txesusu Kryestu yoyuhtoho me, noro hona

àwyanye xenytxoho me, àwyanye eholomnà me xaxa noro yonytxoho me.

⁶ Eyuknyenhàr me rma rha manatxhe, omnyam xarha. Txesusu Kryestu mryenon me awahanonkatxownà, Khoryenkomo. ⁷ Ohyakanye àmenhehe, Homa hon komo hyaka. Khoryenkomo nàhnàn komo rma omnyamo. Tàmryenon me awahanonkatxownà, noro ha, enyhoru hokono ro me oyehtxoho menye. Onà wyaro àkehe, àwya, ohokonye. Towahke exko, Homa hon kom hoko, ohxe txetxoko, àkehe, Khoryenkomo wya, Txesusu Kryestu wya xarha. Kyàmkom me rma naha, Khoryenkomo. Kohkom me rma naha, Txesusu Kryestu.

Ohutwahkahpàranye ro mak wehxaha katxhàrà on ha.

⁸ Onà wyaro htxero àkehe, owyanye. Oyokaytà komo yonytxatxownà, toto komo, omeroro. Txesusu Kryestu hona rma haxa nenyatxhe, nyamoro ha, ketxhe, ohokonye. Àro ke, onà wyaro àkehe, Khoryenkomo wya, ohokonye, Txesusu Kryestu yano me mak ha. Apa y, ohxe xaxa manaha, áhokonye, àkehe, àwya.

⁹ Noro yakoro rorwonàmnàtoko, ohokonye roro rma haxa kàrwonaha. Ohutwahkahpàranye ro mak wehxaha. Àro wyaro yaworo xaxa àkehe, owyanye, Khoryenkomo nenytxanàr me mak ha. Noro hyaka tatamohxemà ro me rma haxa wehxaha, rowya àrwo yonyhorunu yokarymanàr ke mak ha, umuru yokarymanàr ke mak ha.

¹⁰ Rorwonàmnàtoko rma, onà wyaro àkehe xarha. Apa y, àtohra rma hak wehxaha, Homa

hon komo hyaka, àkehe. Apa y, komokno haxa ha, ohyakanye, tawro xe wehxaha haryhe, Homa hon komo wya. Rotonàr xe oyehtoko, uro arko, àhyakanye, àkehe, Khoryenkomò wya, ¹¹ oyonyàr komo xe rma haxa ryesnàr ke. Awawonye ryehtoko, oyowakryetxow hamà, Khoryenkom yokato, rowya ahananàhrà kom ke. Àro wyaro rma kakoronometxhe. ¹² Àsok haxa hana. Tatakoronometxow hamà, kàwyamo rye rma, Tjesusu Kryestu hona kàwyanye xenyàr ke, noro hona owyanye xenyàr ke, noro hona rma rha rowya xenyàr ke xarha.

¹³ Rowtà komo y, onà ryhe uhutwatxoko. Yake ro romoknàr xe wehxakon haryhe, ohyakanye. Omokhàrà rma hak wehxaha. Ahananàhrà komo xe wehxakon haryhe, oyonyhotatàhkanàr kom horà. Nenyhotatxownà rma, anar komo, Xuknewyanahnà komo, rowya thananàhrà kom ke mak ha. Nyamoro wyaro rma rha oyesnàr komo xe wehxakon haryhe. ¹⁴ Onà wyaro ranotomaye, Tjesusu Kryestu. Àrwo yonyhorunu ekarymak xaxa mak hampànà, omeroron komo wya, Kryekyana komo wya, Kryekyanahnà komo wya xarha, kaye, rowya. Tayweron komo wya, tàywenyeken komo wya xarha, ekarymak xaxa mak hampànà, kaye, rowya. ¹⁵ Àro ke, ekarymanàr xe rma haxa wehxaha, Homa hon komo wya, owyanye rma.

Ohxe rma haxa naha àrwo yonyhorunu katxhàrà on ha.

¹⁶ Ohxe rma haxa naha, àrwo yonyhorunu. Khoryenkom yahoxet me rma naha. Àro

ke, rowya ekarymantoko, ewankaramra ro mak wehxaha, toto kom hona, Khoryenkom yahoxet me esnàr ke. Àro ke, ekarymanàr xe rma haxa wehxaha, owyanye. Tahoxet ke ryhe toto komo yonyhoryehe, Khoryenkomo, àwyanye àrwo yonyhorunu yonytxanàr ke mak ha. Txesusu Kryestu hona àwyanye xenyetoko rma, nenyhoryetxhe. Xuknewyana komo htxero, Xuknewyanahnà komo xarha, Khoryenkomo nenyhoryetxho me natxhe, tàwyanye àrwo yonyhorunu yonytxanàr ke mak ha, Kryestu hona tàwyanye xenyàr ke mak ha.

¹⁷ Ohxe Khoryenkom yehtxoho hutwamohsehe, àrwo yonyhorunu. Konyhoryeny kom me xarha noro hutwamohsehe. Txesusu Kryestu hona kàwyanye xenyàr ke ryhe, ronenyhoryetxho me harha manaha, katxho me tehxatxhe, àwya. Noro hona xeny komo ryhe, ohxe harha natxhe. Àro wyaro rma rha, onà wyaro nkehe, àmenhosahonhàrà.

Khoryenkom hona xeny komo ryhe, ronenyhoryetxho me harha manaha, katxho me natxhe, àwya. Nyamoro rma, karyhe roro harha natxhe.

Àro wyaro rma nkehe, àmenhosahonhàrà.

*Anaro rha tanhàn kom hoko rma haxa natxhe
toto komo katxhàrà on ha.*

¹⁸ Àsok hana nay ha, Khoryenkom ha. Ewakhàrà ehutwamohsosah me rma nay hamà, noro ha, kahe yawono. Noro hokohra ro mak natxhe, toto komo. Atxke rma haxa natxhe. Atxke tehtxoho kom hoye ro, yaworon xaxa yonytxahra ro mak natxhe. Atxke ehtxoho kom hoko rma, ewakhàrà

ehutwamohsosah me rma naha, Khoryenkomo, tàwya anàhnahrà kom horà.

19 Khoryenkomо hutwatxehkahra natxow hamà, toto komo. Noro hutwetxhe rma. Noro rma nehutwamohsoye, àwyanye, tànakàhtothàr hoko. **20** Noro nakàhtotho yonyàr ke ryhe, noro hutwetxow hamà. Ehonomnà roro me noro yehtxoho hutwetxhe. Khoryenkomо ro me noro yehtxoho hutwetxhe. Àro wyaro tànenyehtor komo rma hutwetxhe, tàwyanye ànakàhtothàrà yonyàr ke mak ha. Àro ke, onà wyaro kahra hak nahtxoko. Noro hona xenyhera wehxaha, uhutwahra ryesnàr ke, kahra hak nahtxoko.

21 Noro hutwanye rma, onà wyaro kahra rma nehxatxkon hatà, toto komo. Khoryenkomо noro ha. Ehonomnà me xaxa naha, kahra nehxatxkon hatà. Mehutwamohsot hamà, amna wy, ohxe xaxa manaha, kahra nehxatxkon hatà, àwy. Àro ke, atxke tehutwaxem me nehxatxkon hatà, àtohnawo ro mak ha. Akàhpàra nehxatxkon hatà, tâhnawonye, yaworon hutwahra tesnàr kom ke. **22** Tàywerono rma haxa uro ha, ketxkonà rma haryhe tà. Tàywenyeke mak nehxatxkon hatà. **23** Khoryenkom hokohra nehxatxkon hatà. Àwayehpànà ro hokohra nehxatxkon hatà. Ehonomnà me xaxa manaha, kahra nehxatxkon hatà, àwy. Tànakàhtothàyam haxa hoko nehxatxkon hatà. Toto kuknonà yakàhtetxkon hatà. Twayehsomà rma kuknonà yakàhtetxkon hatà. Torono kuknon xarha, yakàhtetxkon hatà, onokna kuknon xarha hatà, târar ho tâtosom kuknon xarha hatà. Tànakàhtothàyam hoko rma ne-

hxatxkon hatà. Àwyanye rma, amna horyenà ro me manaha, ketxkonà rma haryhe tà.

24 Àro ke xanomkahnohtxownà harha tà, Khoryenkomo. Nahtxoko yxak hakahpa ma, kekon hatà, àhokonye. Àro ke, tano me ronye rma tanhàn kom hoko rma haxa nehohketxkon hatà. Othoko notkukmetxkon hatà. Othoko totkukmanàr kom hoko rma, nosoxanomkahnohyatxkon hatà. **25** Àro wyaro atxke nehxatxkon hatà, yaworon xaxa yonytxahra harha tesnàr kom ke hatà, Khoryenkomo nhutwamohsoho rma yonytxahra harha tesnàr kom ke hatà. Yaworono hnà haxa yonytxetxkon hatà. Akàhtono ynyenhàrà yowakryehra harha nehxatxkon hatà. Norohnàtho hok harha nehxatxkon hatà. Noronakàhtotho hok haxa ryhe nehxatxkon hatà.

Àsok hana nay ha, Khoryenkomo ha. Ohxe xaxa manaha, katxho roro me nay hamà. Àro wyaro hamà, tkatxe.

26 Onà wyaro nkekong xarha tà, Khoryenkomo, toto kom hoko. Othoko hxak hak nahtxok ha, kekon hatà, àhokonye, thokohra harha esnàr kom ke. Nyamoro rma hak notkukmatxow ha, othoko, kekon hatà. Àro ke, woràskomo komo ryhe, kàrà hokohra harha nehxatxkon hatà. Wosà rye rma othoko nehxatxkon hatà. **27** Àro wyaro rma rha, kàrkomo komo xarha, wos hokohra harha nehxatxkon hatà. Kàrà rye rma othoko nehxatxkon hatà. Kàrà rye rma othokonye rma haxa nehohketxkon hatà. Tanhàn kom hoko rma haxa notkukmetxkon hatà, thokonye rmanyé. Àro ke,

tano rma hak tehtokonye, tanàhnohsom me rma nehxatxkon hatà, nyamoro ha, atxke rma haxa tesnàr kom ke. Atxke texetxhàyamo wyaro rma rha, tanàhnohsom me rma nehxatxkon hatà.

²⁸ Khoryenkom hutwanàr xehra ro mak nehxatxkon hatà. Àro ke, onà wyaro nkekong hatà, noro, àhokonye. Atxke tehutwaxemà ro me hxak hak nahtxok ha, kekon hatà. Eten kom hok hana, on hokohra tehxorye tehxatxhe, tketxow ha, kanhàn kom hok hamà. Àro kom hoko rma haxa nehxatxkon hatà, nyamoro ha.

²⁹ Àro wyaro atxke roro rma natxhe, toto komo. Anaro rha tanhàn kom hoko rma haxa natxhe, tàhnawonye. Atxke rma haxa natxhe. Anar komo katxho hoko rma haxa nehohketxhe. Toto komo xehra rma haxa natxhe. Natakuyatxhe rma haxa. Wayehkano yeryatxhe. Nosoyatxhe rma haxa. Onkuhtono yeryatxhe. Atxke anar komo yonyatxhe. Temenye rma nàrwonatxhe, anar kom hoko. Wàràhyakano yeryatxhe. ³⁰ Khoryenkom xehra ro mak natxhe. Wàràhmano yeryatxhe. Tosnakanye anar komo yonyatxhe rma haryhe. Ehonomnà me wehxaha, ketxhe rma haryhe. Anaro rha tanhàn komo hutwetxhe, àhok tehtxoho menyé. Tàyàm komo yoyukhura natxhe. Tàyon komo yoyukhura natxhe. ³¹ Akàhpàra natxhe. Tàrwon kom yawo rohra natxhe. Tkukuru komo hnàn yawohra ro mak natxhe. Omeroron komo hnàn yawohra ro mak natxhe.

³² Khoryenkomо rwonà hutwetxhe, nyamoro ha. Àwyà, àro wyaro atxke oyehtokonye, twayehkahorye manatxhe hampànà, katxho rma

hutwetxhe. Àro wyaro katxho hutwany komo rma, atxke rma natxhe. Onà wyaro xarha atxke natxhe. Ohxe manatxhe, kany me natxhe, anar komo wya, tanhàn hokon komo wya.

2

Kwahanonkany kom me naha hampànà Kryestu Txesusu katxhàrà on ha.

¹ Ranhàn exhera naha kahra manatxow hamà. Àro ke, onà wyaro kahra ehtxoko, anar kom hoko. Atxke natxhe, tanhàn kom hoko tesnàr kom ke, kahra ehtxoko, àhokonye. Omnyam xarha, atxke rma rha manatxow hamà. Owyanye, atxke natxhe anar komo tatoko rma, ayanhàn komo rma mekarymetxow hamà. ² Khoryenkomo ryhe, atxke manatxhe kany me naha, tanhàn hokon komo wya. Àro wyaro tàwya tatoko rma, yaworo nken hamà. ³ Atxke manatxhe katxho mehra kat manatxowà, Khoryenkomo wya. Owyanye, atxke natxhe anar komo tatoko rma, atxke manatxhe katxho me manatxow hamà, noro wya, nyamoro wyaro rma rha atxke oyesnàr kom ke.

⁴ Towahke rma haxa naha, Khoryenkomo, khokonye. Ewakàhkahpànà ro me naha, khokonye. Mexe rma haxa ohsàñàhpàra naha. Àro wyaro noro yehtxoho katà màxanomkahnohyatxowà. Ohokonye towahke naha, owyanye anar me harha ayanhànàthàyamo yonytxoho me. Àro wyaro noro yehtxoho hutwahra kat manatxowà.

⁵ Ayanhàn kom hoko rma oyehtokonye, onà wyaro kany me manatxow hamà. Àna make ryhe

mpe, ranàhnohyano ryhe mpe, Khoryenkomо, kany me manatxow hamà. Ohnawonye, anar me harha ayanàhànthàyamo yonyhera manatxow hamà. Àro wyaro atxke oyexetxhàyamotho hoye ro, thenyehra ayanàhnohyatxhe hampànà, Khoryenkomо, wahanonkano yxe tomoknàtoko. Amnye, toto komo yanhàn hoko ewakhàra nosonyhehe. Yaworo wahanonkano ynye me nosonyhehe.

⁶ Àtoko rma, ohxe ehxemo komo yonyhoryetxehkehe hampànà. Atxke ehxemotho kom haxa ryhe yanàhnohtàkehe hampànà. ⁷ Ohxe ehxemo komo wya, karyhe roro harha manaha, kehe hampànà. Enyhoru hokono roro me rma haxa ehxemo komo rma nyamoro ha. Khoryenkomо wya, rowyaro ohxe xaxa tonyxemà ro me manaha katxho hona ro ehxemo komo rma nyamoro ha. Àwya, ehonomnà me harha manaha, katxho hona ro ehxemo komo rma nyamoro ha. Àwya, àwayehpànà ro me harha manaha, katxho hona ro ehxemo komo rma nyamoro ha.

⁸ Atxke ehxemotho kom hok haxa ryhe, ewakhàra naha hampànà. Nanàhnohyatxhe hampànà. Teryehotanàr komo xe rma haxa ehxemotho komo rma nyamoro ha, tano me rony mak ha. Yaworon xaxa yonytxahra ehxemotho komo rma, tanhàn kom hok haxa ehxemotho komo rma nyamoro ha. ⁹ Àsok hana natxow ha, tanhàn hokonotho kom ha. Teryewhamnohsom me rma haxa natxhe hampànà. Tekhokaxem me rma haxa natxhe hampànà. Àro wyaro atxke natxhe hampànà, tanhàn hokonotho komo,

omeroron komo rma. Xuknewyana komo htxero, Xuknewyanahnà komo xarha, àro wyaro atxke natxhe hampànà.

¹⁰ Àsok haxa hana natxow ha, enyhoru hokonotho kom ha. Rowyaro ohxe xaxa tonyxemà ro me manaha, katxho me natxhe hampànà, Khoryenkomo wya. Ehonomnà me harha manaha, katxho me natxhe hampànà, àwya. Teryehorye natxhe hampànà. Àro wyaro ohxe natxhe hampànà, enyhoru hokonotho komo, omeroron komo rma. Xuknewyana komo htxero, Xuknewyanahnà komo xarha, àro wyaro ohxe natxhe hampànà.

¹¹ Àsok tawro hana. Toto kom hoko, àme rye rma haxa nay hamà, Khoryenkomo.

¹² Moyses heno nàyweronàhyamatxho me natxhe, Xuknewyana komo. Àro ke, tanhàn kom hoko texetxhenye, onà wyaro katxho me natxow hamà, Khoryenkomo wya. Tanàhnohsom me manatxhe hampànà, oyweronàhyamatxho kom yawo rohra oyesnàr kom ke, katxho me natxhe, àwya. Anar kom haxa ryhe, Xuknewyanahnà komo rma, Moyses heno nàyweronàhyamahtorà rotho me natxhe. Àro ke, tanhàn kom hoko texetxhenye, àro wyaro katxho mehra natxhe. Tanàhnohsom me manatxhe hampànà, Moyses heno wya oyweronàhyamatxho kom yawo rohra oyesnàr kom ke, katxho mehra natxhe. Àyweronàhyamahnà rotho rma, tanàhnohsom me rma natxhe hampànà, atxke tesnàr kom ke mak ha.

¹³ Àsok hana natxow ha, Moyses heno nàyweronàhyamatxho kom ha. Eyuhtukanye ro me

tehtokonye, onà wyaro katxho me natxow hamà, Khoryenkomo wya. Ronenyhoryetxho me harha manaha katxho me natxhe, àwya. Enytxanàr yoho ro tehtokony haxa ryhe, àro wyaro katxho mehra mak natxhe ha. Enytxanyenhàrà rma, enyhoryehnà me rma natxhe, eyuhtukahra tesnàr kom ke.

14 Àsok hana natxow ha, Xuknewyanahnà kom ha. Moyses heno nàyweronàhyamahtarà rotho me natxow hamà. Anatoko àro yawo ro natxow hana. Tànenytxahtar kom yawo ro rma natxow hana. Àro wyaro tehtokonye, otàyweronàhyamaxah me natxow hamà, tàhnawonye. Moyses heno nàyweronàhyamahtarà rotho me rma tehtokonye, otàyweronàhyamaxah me rma natxhe, tàhnawonye yaworo tehutwanàr kom ke mak ha. **15** Ewan yakanye txexah me nay hamà, kàyweronàhyamatxho komo, Moyses heno nmenhotho. Àro ke, anatoko, atxke wahko, ketxhe, tàhnawonye. Anatok xarha, ohxe wahko, ketxhe xarha. Àro wyaro tàywanye tatoko rma, yaworo xaxa kany me nehutwetxow hamà, tàhnawonye. Atxke tehtxoho komo hutwetxhe, tàhnawonye. Ohxe tehtxoho komo xarha hutwetxhe.

16 Amnye, kwahanonkany kom me naha hampànà, Kryestu Txesusu, Khoryenkom yano me mak ha. Enyhoru kom hoko, anhà kom hoko xarha, kwahanonkany kom me naha hampànà. Kàhnawonye kehutwatxhoho kom hoko, dekarymahtarà rotho kom hoko rma, kwahanonkany kom me naha hampànà, noro

ha. Àro wyaro rma nkehe, àrwo yonyhorunu, ronekarymanàrà rma.

Xuknewyana ryhe amna ha kany komo hananàhàthàrà on ha.

¹⁷ Àsok hana manatxow ha. Xuknewyana ryhe amna ha, kany me hana manatxow ha. Moyses heno nàyweronàhyamatxho ryhe amna ha, kany me hana manatxow ha. Khoryenkomo mryenonà ryhe amna ha, kany me hana manatxow ha. ¹⁸ Khoryenkomo yehutwatxho ryhe amna nhutwehe, kany me hana manatxow ha. Ohxe amna yehtxoho, atxke amna yehtxoho xarha, amna nhutwehe, Moyses heno nàyweronàhyamatxho me amna yesnàr ke, kany me hana manatxow ha. ¹⁹ Yaworon xaxa amna nhutwamohsehe, uhutwanyehnàtho komo wya, enhunutho komo wya, awaràn wawonotho komo wya, kany me hana manatxow ha. ²⁰ Akàhpàn komo amna nhananàhyaha. Bàryekomo komo xarha amna nempamnohyaha, kany me hana manatxow ha. Onà wyaro ryhe tonytxahorye naха, yaworon xaxa, Khoryenkomo nhutwamohsotho rma, kehe amna, Moyses heno nàyweronàhyamatxho me amna yesnàr ke, kany me hana manatxow ha.

²¹ Àsok hana manatxow ha. Àro wyaro kany me oyehtokonye, anar komo màhananàhyatxow hamà. Omnyamo rma, ehananàhtxok xarha. Ememra ehtxoko màketxow hamà, anar komo wya. Onà wyaro xarha ehutwatxoko. Àsok wehxano. Keme-nano. Ememra kat wehxano, katxok xarha.

22 Anar komo hetx hokohra ehtxoko, màketxow hamà, anar komo wya. Onà wyaro xarha ehutwatxoko. Àsok wehxano. Anar komo hetx hok wehxano. Anar komo hetx hokohra kat wehxano, katxok xarha.

Atxke rma haxa naha, ohoryenà ro komo kukkanonà, anakàhtothàyamo rma, màketxow hamà, anar komo wya. Onà wyaro xarha ehutwatxoko. Àsok wehxano. Àhoryenà ro kom kuknon màn yawonotho waryano, rokatxho me harha. Arhàra kat wehxano, katxok xarha.

23 Moyses heno nàyweronàhyamatxho me amna naha, màketxow hamà. Onà wyaro xarha ehutwatxoko. Àsok wehxano. Kàyweronàhyamatxho kom yawo ro wehxano. Àro yawo rohra kat wehxano, katxok xarha. Àsok tawro hana. Àro yawo rohra manatxow hamà, omnyamo, Xuknewyana komo. Àro ke, Khoryenkomo xanomkahnohyatxhe, Xuknewyanahnà komo, oyweronàhyamatxho kom yawo rohra oyesnàr kom ke mak ha. **24** Àro hoko rma, onà wyaro nkehe, àmenhosahonhàrà.

Atxke oyesnàr kom ke ryhe, Khoryenkomo wàràhyaketxhe, anar komo, Xuknewyanahnà komo.

Àro wyaro rma nkehe, àmenhosahonhàrà.

25 Àsok hana manatxow ha. Khoryenkomo mryenon me wehxaha, atanyyokosah me ryesnàr ke, kany me manatxow hamà. Ayatanyyokotho komo rma, ohxe rma naha, Moyses heno nmehotho yawo ro oyehtokony mak ha. Àro yawo rohra oyehtokony haxa, ohxehra mak

naha, ayatanyyokotho komo. Khoryenkomо mryenonàhnà komo wyaro harha manatxhe. Atanyyokohnà komo wyaro rma manatxhe, oyweronàhyamatxho kom yawo rohra oyesnàr kom ke.

²⁶ Àsok hana natxow ha, Xuknewyanahnà kom ha. Atanyyokohnà me natxow hamà. Moyses heno nmenhoho yawo ro ohxe tehtokony haxa, atanyyokoxemo komo wyaro ohxe natxow hamà, Khoryenkomо wya. ²⁷ Áro yawo ro tehtokonye, Xuknewyana komo yanhànà hutwamohsetxow hamà, Xuknewyanahnà komo. Atanyyokohra rma, Moyses heno nmenhoho yawo ro rma natxhe, nyamoro ha. Omnyam haxa ryhe, atanyyokosah me manatxhe. Moyses heno nmenhoho muhutwetxhe xarha. Áro yawo rohra mak manatxhe. Áro ke, ayanhàn komo hutwamohsetxhe, Xuknewyanahnà komo, àro yawo ro tesnàr kom ke.

²⁸ Ona wyaro tkahoryehra naha. Rohoryen heno kom hoye ro ryhe, Xuknewyana me wehxaha, tkahoryehra naha. Ratanyyokotho hoye ro ryhe, Khoryenkomо mryenon me wehxaha, anar me rohun yesnàr ke mak ha, tkahoryehra naha. ²⁹ Kàhnawo ohxe kehtok haxa ryhe, Xuknewyana me xaxa tehxaha, Khoryenkomо wya. Kowan yawo anar me harha kehutwantoko, Khoryenkomо mryenon me tehxaha, atanyyokoxemo kom yoho rma haxa mak ha. Moyses heno nmenhoho hoye rohra mak àro wyaro tehxaha. Khoryenkom yokato yano me haxa ryhe àro wyaro tehxaha. Áro wyaro

kehtoko rma, ohxe manaha katxho me tehxaha. Toto komohnà, Khoryenkomo ryhe, ohxe manaha kehe, kàwya.

3

Tàrwon yawo ro rma naha Khoryenkomo katxhàrà on ha.

¹ Àsok hana natxow ha, Xuknewyana kom ha. Khoryenkomo newakryetxho mehra kat natxowà. Anaro rha yana komo yosnaka kat natxowà. Ohxehra kat natxowà, atanyyokoxemo komo. ² Àna matà, Khoryenkomo newakryetxho me rma haxa natxow hamà, anaro rha yana kom yoho rma haxa mak ha. Àwyanye htxero ryhe, tàrwonà yonytxamohsoye, Khoryenkomo. Noro rwon yoh me natxhe, nyamoro ha.

³ Ukukuru komo rma, Khoryenkomo rwon yawo rohra nehxatxkon hatà. Yaworohra ehtxoho kom hoye ro katà, yaworohra rma rha naye, Khoryenkomo, owyanye. ⁴ Àna matà, tàrwon yawo ro rma naha, noro ha. Toto komo temarontetxow hamà. Omeroron komo rma temarontetxow hamà. Khoryenkomo haxa ryhe, àtemarontahra ro mak naha ha. Àro hoko rma, onà wyaro nkehe, àmenhosahonhàrà.

Apa y, orwonàmnàtoko, yaworo xaxa kany me mehutwamohsen hamà. Toto komo wya, yaworohra naha, Khoryenkomo, tatoko rma, yaworo xaxa mehutwamohsen hamà, àwyanye.

Àro wyaro rma nkehe, àmenhosahonhàrà.

5 Atxke tehxatxow hamà, kàwyamo. Khoryenkom haxa, yaworon me xaxa naha. Atxke kehtxoho komo ryhe, yaworon me noro yehtxoho yonyhen hamà. Onà wyaro kahra mak tehtxe. Tanàhnohporyehra tehxatxhe, Khoryenkomо wya, yaworon me kàwyanye xenyhonàr ke, kahra tehtxe. Tàwya kanàhnohnàtokonye rma, yaworohra haxa nay hamà, kahra tehtxe. Àro wyaro kàwyanye tatok haxa, toto yehutwatxho hoye ro marma tàrwonatxow hamà. **6** Tàwya anhàtho komo yanàhnohnàtoko, yaworo rma nay hamà, Khoryenkomо. Yaworo tehtxoho hoye ro, wahanonkano ynye me nay hamà. Tanàhnohsom me manatxhe hampànà kany me nay hamà, yaworo tesnàr ke. Yaworohra tehtok haxa, wahanonkano ynye mehra esnàràtho haryhe.

7 Anatoko tàtemarontetxow hana. Tàwyanye temarontatho komo yonytxatxhe, onà wyaro nketxow hamà, toto komo. Temarontetxow hamà moxamo, ketxhe. Àro wyarohra mak naha, Khoryenkomо, àtemarontahra ro mak naha ha, noro ha, ohxe xaxa nay hamà, ketxhe. Àro wyaro nketxow hamà, tàwyanye temarontatho komo yonytxanàr ke mak ha. Onà wyaro kahra mak tehtxe. Ohxe xaxa Khoryenkomо tenyhetxow hamà, àro ke, atxke rma haxa manatxhe, kahra tehxorye naha, kàwyanye, kahra tehtxe. Tanàhnohsom me manatxhe hampànà, kahra tehxorye naha, ohxe kàwyanye xenyhonàr ke, kahra tehtxe.

8 Àsok katà tketxowà. Atxke tehtxe, ohxe tonyxem me Khoryenkom yehtxoho me, tketxow

katà. Àna matà, àro wyaro kahra tehxatxow hamà. Àro hoko rma amna wàràhyaketxhe mak ha, anar komo. Onà wyaro kany me natxhe, Pawru komo, ketxhe, nyamoro ha. Atxke tehtxe, Khoryenkomo wya konyhoryetxho menye, kany me natxhe, Pawru komo, ketxhe rma haryhe. Nyamoro hoko rma, onà wyaro nken hamà, Khoryenkomo. Tanàhnoksom me manatxhe hampànà kehe ha, noro ha, àhokonye. Àro wyaro tawya tatoko, yaworo rma nken hamà, àhokonye. Àsok tawro hana, tanàhnophorye rma haxa esnàr komo ke hamà.

Ehxera ro mak natxhe enyhoru komo katxhàrà on ha.

⁹ Xuknewyana me kehtokonye, anaro rha yana kom yoho rma haxa ohxe kat tehxatxowà. Àna matà, anaro rha yana komo wyaro ohxehra rma tehxatxhe, kàwyam xarha. Tanhàn kom hokono ro me natxhe, toto komo, omeroro. Xuknewyana komo, Xuknewyanahnà komo xarha, omeroro tanhàn kom hokono ro me natxhe. Àro wyaro rma wekarymano, owyanye. ¹⁰ Àro hoko rma, onà wyaro nkehe, àmenhosahonhàrà.

Onok komo ryhe, ohxe natxowà. Ehxera ro mak natxhe, enyhoru komo. ¹¹ Onok komo ryhe, yaworon xaxa hutwetxowà. Ehxera ro mak natxhe, yaworon xaxa hutwany komo. Onok komo ryhe, Khoryenkomo hutwanàr xe natxowà. Ehxera ro mak natxhe, Khoryenkomo hutwanàr xan komo. ¹² Yaworon xaxa hnànkatzownà, toto komo, omeroro. Nawexenàmtxownà

mak ha. Enyhoru hokon komo, ehxera ro mak natxhe. ¹³ Àwayehsaho mataxaho wyaro, atxke rma haxa naха, àrwon komo. Tàrwonàmnàtokonye rma, onkuhtono yeryatxhe xarha. Okoye yeryewru wyaro, eryewhamnohno ynye me naха, àrwon komo. ¹⁴ Atxke rma haxa nàrwonatxhe, toto kom hoko. Wàràhyaketxhe rma haxa mak ha. ¹⁵ Karyhe rma haxa tetxhe, anar komo yotahanàr horà. ¹⁶ Henta kom tàtontokony hana, àto rma anàhnohno yeryatxhe. Eryewhamnohno rma yeryatxhe. ¹⁷ Towakàhkhsomà ro me natxhe ha. ¹⁸ Ehonomnà me xaxa manaha, kahra ro mak natxhe ha, Khoryenkomo wya. Àro wyaro rma atxke natxhe, toto komo, omeroro.

Àro wyaro rma nkehe, àmenhosahonhàrà.

¹⁹ Kàyweronàhyametxow hamà, Khoryenkomo karyehtanà, àmenhosahonhàrà. Ohxe wehxaha katxho mehra mak kàyweronàhyametxhe, kàwyanye. Atxke wehxan hamà, Khoryenkomo wya, katxho me haxa ryhe, kàyweronàhyametxhe, kàwyanye. Àro wyarohra kat naye, owyanye. Atxke rma haxa natxow hamà, toto komo, omeroro, Khoryenkomo wya. ²⁰ Àsok hana tehxatxow ha. Kàyweronàhyamatxho kom yawo ro tehxatxow hana. Àro yawo ro kehtxoho kom hoye rohra rma konyhoryetxhe, Khoryenkomo. Kàwyanye kanhàn komo hutwatxho me haxa ryhe, kàyweronàhyamatxownà, noro ha.

Ronenyhoryetxho me harha manaha kehe Khoryenkomo katxhàrà on ha.

21-22 Àro wyaro atxke tehxatxhe, kàwyamo, omeroro. Onà wyaro haxa nkehe, Khoryenkomо, kàwyanye. Ronenyhoryetxho me harha manaha, kehe. Àro wyaro kany me nehutwamohsoye, kàwyanye, Txesusu Kryestu yomoknàr ke. Onà wyaro kahra mak naha. Moyses heno wya oyweronàhyamatxho kom yawo ro ehtxoko, ronenyhoryetxho me harha oyehtxoho menye, kahra naha. Txesusu Kryestu hona xenytxoko, ronenyhoryetxho me harha oyehtxoho menye, kehe haxa, kàwyanye. Noro hona xeny komo ryhe, ronenyhoryetxho me harha manaha, katxho me natxhe, àwya. Àro wyaro kany me tehtxoho yokarymekonà rma hatà, noro ha, amnyehra. Moyses heno wya kàyweronàhyamantokonye, nekarymekonà rma hatà. Àrwonà yokarymanye ro heno komo xarha, nekarymatxownà hatà.

Atxke rye rma haxa natxhe, toto komo, omeroro, Khoryenkomо wya. **23** Tanhàn kom hokono ro me natxhe, omeroro. Khoryenkomо wyarohra mak natxhe. Ohxe xaxa nay hamà katxho wyarohra mak natxhe.

24 Konyhoryetxhe mak ha, Khoryenkomо. Ronenyhoryetxho me harha manaha, kehe, kàwyanye, towahke rma haxa tesnàr ke mak ha. Àwya konyhoryetxho komo rma yehemahra tehxatxhe. Kanhàn komo yanoto mehra harha tehxatxhe. Kanhàn komo yanoto mehra harha kehtxoho komo rma yehemaye, Kryestu Txesusu, twayehrà ke. Àro hoye ro ohxe harha tehxatxhe, Khoryenkomо wya. **25** Txesusu nyakye, Khoryenkomо,

àwayehtoho me. Nekamsuhkaye, khokonye Khoryenkomo yoseryewhokatxho me. Noro hona kàwyanye xenyàr ke ryhe, noseryewhokehe, kanhànàthàyam hoko. Àro wyaro yaworon me nehutwamohsehe, Khoryenkomo, kanhàn kom hoko. Amnyehra tanhàn hokonotho komo yanàhnopàrà nehxakonà. Ohsàñàhpàrà rma nehxakonà, àhokonye. Amnye nyhe rma nohsàñàhye haxa ha. Txesusu wayehnàtoko rma, nohsàñàhye, kanhàn kom hoko, omeroron komo yanhàn hoko rma. ²⁶ Àtoko rma yaworon me nehutwamohsoye. Ronenyhoryetxho me harha manaha, kany me xarha nehetwamohsoye, Txesus hona xeny kom hoko rma.

²⁷ Àro ke, onà wyaro kahra tehxatxow hamà. Rano me ro rma ohxe wehxaha, Khoryenkomo wya, kahra tehxatxhe. Kàyweronàhyamatxho kom yawo ro wehxaha, kahra tehxatxhe. Txesus hona wenyaha, kany me haxa tehxatxhe. Àro ke, rano me ro rma ohxe wehxaha, kahra ro mak tehxatxow hamà. ²⁸ Txesus hona kàwyanye xenyàr ke ryhe, ronenyhoryetxho me harha manaha, katxho me tehxatxhe, Khoryenkomo wya. Kàyweronàhyamatxho kom yawo ro kehtxoho kom hoye rohra, ohxe tehxatxhe. Àro wyaro hamà, kany me tehxatxhe.

²⁹ Àsoke ryhe naye, Khoryenkomo, owyanye. Xuknewyana kom marma horyenà ro me naye. Xuknewyanahnà komo horyen mehra kat naye, owyanye. Àna matà, Xuknewyanahnà komo horyenà ro me xarha nay hamà, Khoryenkomo. ³⁰ Towneyxa mak naha, noro ha. Xuknewyana

komo wya, ronenyhoryetxho me harha manaha, kany me naха, Txesus hona àwyanye xenyàr ke mak ha. Xuknewyanahnà komo wya xarha, ronenyhoryetxho me harha manaha, kany me rma rha naха, Txesus hona àwyanye xenyàr ke mak ha.

³¹ Àro ke, àsoke tketxowà. Moyses heno wya kèyweronàhyamatxho kom yawo rohra harha wehxaha, Txesus hona xeny me ryesnàr ke, tketxow katà. Àna matà, àro wyaro kahra tehxatxow hamà. Onà wyaro haxa tketxow hamà. Moyses heno wya kèyweronàhyamatxho kom yawo ro xaxa mpànà wehxaha ha, Txesus hona xeny me ryesnàr ke mak ha, tketxow hamà.

4

Khoryenkomo nenyhoryetxho me Akmaraw heno yexetxhàrà on ha.

¹ Àsok hana nehxakon ha, Akmaraw heno ha, khoryen heno komo, Xuknewyana horyen heno komo. ² Khoryenkomo nenyhoryetxho me nehxakon hatà, noro heno. Ronenyhoryetxho me harha manaha, kekon hatà, Khoryenkomo, noro heno wya. Ohxe tehtxoho hoye rohra, àro wyaro katxho me nehxakon heno hatà, Khoryenkomo wya. Ohxe tehtxoho hoye ro Khoryenkomo nenyhoryetxho me tehtok haxa, onà wyaro tawrotho haryhe, àwya, rano me ro rma ohxe wehxaha, Khoryenkomo wya, tawrotho haryhe, àwya. Àro wyaro kahra mak nehxakon hamà. Uro menyhoryen hamà, ohxe rma haxa ryesnàr ke, kahra mak nehxakon heno hatà, Khoryenkomo wya.

3 Onà wyaro haxa nkehe, Khoryenkom karyehtanà, àmenhosahonhàrà, noro heno hoko.

Khoryenkom hona nenyakonà, Akmaraw heno.

Àro ke, onà wyaro nkekón hatà, Khoryenkomo, àwya. Ronenyhoryetxho me harha manaha, rohona owya xenyàr ke mak ha, kekon hatà, àwya.

Àro wyaro rma nkehe, àmenhosahonhàrà, noro heno hoko.

4 Anar komo hyaka ohxe katamoketxhenye, towakryehorye tehxatxow hamà, àwyanye. Ehethàrà rma tòmporye nay hamà, àwyanye.

5 Khoryenkomo hyaka atamokhera mak tehxatxkon hamà. Noro yowakryehra ro mak tehxatxkonà. Àro ke, onà wyaro kahra tehxatxow hamà. Rowya towakryetxhàràtho yehemen hamà, rowya, kahra tehxatxhe. Ehemahra rma kowakryetxhe, noro ha. Àsok tawro hana. Thokono rohnàtho komo yonyhoryeny me nay hamà. Noro rma hona tenyatxhe. Àro hoye ro, onà wyaro nkehe, kàwyanye. Ronenyhoryetxho me harha manaha, rohona owya xenyàr ke mak ha, kehe, kàwyanye.

6 Àro hoko rma, onà wyaro nkekón hatà, Dafe heno. Ronenyhoryetxho me harha manaha katxho komo ryhe, towakryexem me rma haxa natxow hamà, kekon heno hatà. Ohxe tehtxoho kom hoye rohra, towahke Khoryenkom yehtxoho hoye ro haxa ryhe, towakryexem me harha natxhe, nyamoro ha, kekon heno hatà.

7 Anhànàthàyam hoko noseryewhokaye, noro ha, Kohkomo, kekon heno hatà. Anhànàthàyam

yonyhera harha naha. Àro ke towakryexem me rma haxa natxow hamà, kekon heno hatà.⁸ Atxke manatxhe hampànà, kahra harha naha, àhokonye, anhànàthàyam hoko. Àro ke, towakryexem me rma haxa natxow hamà, kekon hatà, Dafe heno.

⁹ Onok komo ryhe, àro wyaro towakryexem me natxowà, owyanye. Xuknewyana kom marma katà, atanyyokoxemo kom marma katà, towakryexem me natxowà. Ewakryehnà me kat natxowà, Xuknewyanahnà komo, atanyyokohnà komo. Towakryexem me rma rha natxow hamà, nyamoro xarha.

Àsok hana nehxakon ha, Akmaraw heno. Ronenyhoryetxho me harha manaha, katxho me nehxakon hatà, noro heno, Khoryenkom hona tàwyà xenyàr ke mak ha. ¹⁰ Àsokentoko, àro wyaro katxho me nehxakonà, noro heno, tatanyyokotxhe katà, atanyyokohra rma hak tehtok katà. Àsokentoko, ronenyhoryetxho me harha manaha, katxho me nehxakonà. Atanyyokohra rma tehtoko ryhe tà, àro wyaro katxho me nehxakon ha. ¹¹ Atanyyokohra rma tehtoko, Khoryenkom hona nenyakon hatà. Àro ke, ronenyhoryetxho me harha manaha, katxho me rma nehxakon hatà, Khoryenkomо wya. Amnye nyhe rma, natanyyokoy hatà. Atanyyokotho rma, noro hutwamohsoye. Khoryenkomо nenyhoryetxho me noro hutwamohsoye.

Noro heno wyaro, Khoryenkomо nenyhoryetxho me rma rha natxhe, atanyyokohnà komo, Khoryenkom hona tàwyanye xenyàr

ke mak ha. Nyamoro horyen me naha, Akmaraw heno, noro heno wyaro esnàr kom ke. ¹² Atanyyokoxemo komo xarha, noro heno wyaro Khoryenkomo nenyhoryetxho me rma rha natxhe. Tatanyyokotho kom hoye rohra, Khoryenkomo hona tàwyanye xenytxoho hoye ro haxa ryhe, àro wyaro ohxe harha natxhe, noro heno wyaro, Khoryenkomo hona tàwyanye xenyàr ke mak ha. Àro ke, nyamoro horyen me xarha naha, Akmaraw heno. Atanyyokohra rma tehtoko, Khoryenkomo hona nenyakon hatà, noro heno, khoryen heno komo rma.

Omeroro khoryen heno kom me naha Akmaraw heno katxhàrà on ha.

¹³ Onà wyaro nkekong hatà, Khoryenkomo, Akmaraw heno komo wya, noro heno yohamàthàyamo wya xarha. Omeroron kom yoh me mpànà keryatxhe ha, kekon hatà, àwyanye. Onà wyaro kahra ro mak nehxakon hatà, àwyanye. Moyses heno wya oyweronàhyamatxho kom yawo ro oyehtokonye ryhe, omeroron kom yoh me mpànà keryatxhe ha, kahra nehxakon hatà, àwyanye. Onà wyaro haxa nkekong hatà. Ronenyhoryetxho me harha manatxhe, rohona owyanye xenyàr ke mak ha. Àro hoye ro, omeroron kom yoh me mpànà keryatxhe ha, kekon hatà, Khoryenkomo, àwyanye.

¹⁴ Onà wyaro katxho mehra tehxatxow hamà. Moyses heno wya oyweronàhyamatxho kom yawo ro rma haxa ehtxoko, omeroron kom yoh me oyehtxoho menye, katxho mehra tehxatxhe. Àro wyaro katxho me kehtokony haxa,

Kryestu hona xenehtoràtho haryhe, kàwyanye, kowakryetxhe hampànà rohona owyanye xenyàr ke mak ha katxho mehra kesnàràtho kom haryhe, oyweronàhyamatxho kom yawo ro rma haxa ehtxok hampànà katxho me haxa kesnàràtho kom haryhe. ¹⁵ Moyses heno wya kàyweronàhyamatxho kom hoye ro kanhàn komo thutwetxow hamà. Kàyweronàhyamahranye noro heno yehtok haxa, kanhàn komo hutwahtoràtho haryhe, kàwyanye. Thutwetxhe mak ha. Àro ke, tanàhnosom me tehxatxow hamà, kàwyanye kanhàn komo hutwanàr ke, Moyses heno wya kàyweronàhyamanàr kom ke.

¹⁶ Tano me ro rma towahke xaxa naha, Khoryenkomo, khokonye. Àro hoye ro, onà wyaro nkehe, kàwyanye. Omeroron kom yoh me mpànà keryatxhe ha, kehe, kàwyanye. Àro ke, noro hona tenyatxow hamà, omeroron kom yoh me mpànà keryatxhe ha, katxho me kehtxoho menye. Akmaraw heno yohamàthayamo ryhe, Khoryenkomo newakryenàr me natxhe ha. Moyses heno nàyweronàhyamatxho komo, Akmaraw heno yohamàtho me natxhe. Nyamoro marmahnà, anar komo xarha, Akmaraw heno wyaro Khoryenkomo hona xeny komo rma, noro heno yohamàtho me rma rha natxhe. Omeroro khoryen heno kom me naha, noro heno. ¹⁷ Àro hoko rma, onà wyaro nkehe, àmenhosahonhàrà.

Anaro rha yana komo horyen me mpànà keryaha ha. Thenyenohnà komo horyen me mpànà keryaha ha, kekon hatà, Khoryenkomo, Akmaraw heno wya.

Àro wyaro rma nkehe, àmenhosahonhàrà. Àro wyaro Khoryenkomo wya tatoko, ehxera rma hak nehxatxkon hamà, Akmaraw heno yohamrà komo. Ehxenà rma yakàhtony me mak naha, Khoryenkomo. Àwayehxemotho komo yanàmnye me xarha naha. Noro hona rma nenyakon hatà, Akmaraw heno. Àro ke, omeroron kom yoh me mpànà keryatxhe ha, kekon hatà, Khoryenkomo, noro heno wya.

¹⁸ Àsok hana tehxan hana. Àhokhura rma horukomotho me kehtoko, kohamrà hona rohra harha tehxan hamà. Akmaraw heno haxa ryhe, tohamrà hona ro rma haxa nehxakon hatà. Onà wyaro nkekong heno hatà. Anaro rha yana komo horyen me mpànà keryaha ha, katxhàrà, Khoryenkomo wya, yaworo xaxa naha ha, kekon heno hatà. Àro hoko rma, onà wyaro kanyenhàr me nehxakon hatà, Khoryenkomo. Thenyehra mpànà natxhe ha, oyohamàthàyamo, kanyenhàr me nehxakon hatà, noro heno wya. ¹⁹ Horykomotho me rma haxa nehxakon heno hatà. 100 me àtxemnyehàntaxah me nehxakon hana. Àro ke, thohthahoryehra nehxakon hamà. Àro wyaro rma nosonyakon hamà. Notxwakomotho me, Sara heno xarha yonyakon hamà. Noro heno yowan yaka tatahohsoryehra nehxakon hamà, àhokru. Khoryenkomo hona mak nenyakon hatà, Akmaraw heno. ²⁰ Kohamyan hana, àna hana, kahra nehxakon hatà. Khoryenkomo rwon hoko, yaworo nay hana, àna hana, kahra nehxakon hatà. Ameryekahra ro mak nehxakon hatà. Khoryenkomo hona rma haxa nenyakon hatà.

Ehonomnà me xaxa naha, Khoryenkomо, kekon heno hatà. ²¹ Tàrwon yawo ro xaxa mpànà naha ha, Khoryenkomо, ehonomnà me tesnàr ke, kany me rma haxa nehxakon heno hatà. ²² Àro wyaro tehtxoho hoye ro, ronenyhoryetxho me harha manaha, katxho me nehxakon hatà, Akmaraw heno, Khoryenkomо wya, noro hona tàwya xenyàr ke.

²³ Ronenyhoryetxho me harha manaha, katxho rma menhohoy hatà, Khoryenkomо, Akmaraw heno hoko. Noro heno marmahnà hoko, ²⁴⁻²⁵ khokony xarha, àro wyaro nmenhohoye. Noro hona kàwyanye xenyetoko, ronenyhoryetxho me harha manaha, katxho me rma rha tehxatxhe, kàwyam xarha, àwya.

Txesusu wayehkahoye, Khoryenkomо, kanhànàthàyam hoye ro tàwya anàhnohtoho me, kanàhnohpàrany harha tehtxoho me. Àwayehsahonhàrà rma yanàmye harha. Kohkomо rma yanàmye harha, tàwya ronenyhoryetxho me harha manaha, katxho me kehtxoho menye. Noro hona rma tenyatxhe.

5

Khoryenkomо nàhnàn me harha ketxownà Txesusu Kryestu katxhàrà on ha.

¹ Khoryenkomо wya, ronenyhoryetxho me harha manaha, katxho me tehxatxhe, Kryestu hona kàwyanye xenyàr ke. Àro ke, ewakàhkahpànà ro me harha naha, Khoryenkomо, khokonye, Txesusu Kryestu wayehrà ke mak ha, Kohkomо rma wayehrà ke mak ha. ² Noro wayehthoho hoye

ro, Khoryenkomo hyaka tomokyatxhe, kàwyanye towahkem me xaxa noro hutwanàr ke. Amnye Khoryenkomo wyaro ohxe xaxa tonyxemà ro me tehxatxhe. Àro wyaro ohxe xaxa kehtxoho kom hon ro tehxatxhe. Àro ke, teryehorye rma haxa tehxatxhe. ³ Teryehorye rma rha tehxatxhe xarha, keryewhamnohtoho kom hoko xarha. Àsok tawro hana. Àro rma tenàmyatxow hamà. ⁴ Kàwyanye enàmnàtoko rma, onà wyaro katxho me tehxatxhe, Khoryenkomo wya. Ronukumanàr me, ohxe rma manaha, katxho me tehxatxhe, àwya. Noro nkukmatxho rma, àwya ohxe manaha katxho rma, amnye kowakryenàr kom hona ro tehxatxhe, noro wya. ⁵ Kowakryetxho kom hoko, kàkhokahranye ro mak na ha, Khoryenkomo, kxenye rma haxa tesnàr ke. Tokato nyakye, noro ha, kàhnakanye. Kxenye rma haxa Khoryenkocom yehtxoho hutwamohsehe, noro ha, kàwyanye.

⁶ Atxke rma haxa tehxatxkonà, Khoryenkocom hokohra ro mak ha. Osonyhoryehra ro mak tehxatxkonà. Àro wyaro atxke kehtokonye, Kryestu wayehye, tàwya konyhoryetxho menye.

⁷ Àsok hana tehxan ha. Anatoko toto kurunhonàr xe tehxan hana. Enyhoru rma kurunhonàr xe tehxan hana. Ukurunhonàr xano rma, kwayehrà xehra rma tehxan hamà. Kosoxanomkahnohrà xehra tehxan hamà. Anatoko tosoxanomkahnohyan haxa hana, twayehso ro. Ohxe rma haxa toto yehtoko, twayehyan hana, ukurunhonàr horà. ⁸ Khoryenkocom haxa ryhe atxke tehxemà ro komo kurunhony me Kryestu nyakye. Twayehso ro

nosoxanomkahnohye, noro, tàwya anhàtho komo kurunhotho me. Kxenyè rma haxa nehxakon hamà, Khoryenkomo.

⁹ Khoryenkomo nenyhoryetxho me tehxatxhe, Kryestu yekamsuhkanàr ke mak ha. Àro ke, meya nyhe kukurunhetxow hamà, noro, ewakhàrà Khoryenkomo yehtxoho hona, àwya kanàhnohtoho kom hona. ¹⁰ Khoryenkomo nàhnàn mehra tehxatxkonà, atxke rma haxa kesnàr kom ke. Ànàhnàn me harha ketxownà, Khoryenkomo muru, twayhàthàr hoye ro mak ha. Àwayehpànà ro me harha naha, noro ha. Àro ke, àwayehpànà ro me tehtxoho hoye ro, meya nyhe konyhoryetxeketxow hamà.

¹¹ Àro wyaro ohxe tehxatxhe, amnye. Àtok marmahra, amnye rma xarha, teryehorye rma haxa tehxatxhe, Khoryenkomo hoko. Khoryenkomo nàhnàn me harha ketxownà, Txesusu Kryestu, Kohkomo, twayehrà ke mak ha. Àro hoye ro teryehorye rma haxa tehxatxow hamà.

Aknaw heno ryhe tomohsom kuknon me nehxakonà katxhàrà on ha.

¹² Tanhàn hoko nehxakon hatà, toto, towenyxano, Aknaw heno rma. Àro ke wayehye hatà, tanhàn hoko tesnàr ke hatà. Atxke noro yehtxoho hoye ro, atxke rma rha natxhe, toto komo, omeroro. Atxke noro yehtxoho hoye ro rma rha wayehtàketxhe xarha, tanhàn kom hoko tesnàr kom ke.

¹³ Moyses heno wya tàyweronàhyamahra ronye rma haka tanhàn kom hoko rma nehxatxkonà,

toto komo. Onà wyaro katxho mehra hak nehxatxkonà. Atxke manaha, oyweronàhyamatxho kom yawo rohra oyesnàr ke, katxho mehra hak nehxatxkonà, àyweronàhyamahnà me rma hak tesnàr kom ke. ¹⁴ Wayehtxownà mak hatà. Ehxera rma hak Moyses yehtoko, wayehyatxkonà rma hatà, toto komo, omeroro. Atxke Aknaw heno yexetxhe rma, wayehyatxkon hatà. Aknaw heno yweronàhyamay hatà, Khoryenkomo. Nanwekye mak hatà, noro heno. Àro wyaro rma tanhàn hoko nexey hatà. Noro heno wyarohra, tanhàn kom hoko nehxatxkon hamà, toto heno komo, àyweronàhyamahnà me rma hak tesnàr kom ke. Wayehtàkatxownà mak hatà.

Aknaw heno ryhe, tomohsom kuknon me nehxakonà.

¹⁵ Towenyxa nehxakon hamà, noro heno. Towenyxa rma rha nay hamà, Txesusu Kryestu xarha. Towenyxan heno yanhàn hoye ro, thenyehra natxhe, twayehsom komo. Towenyxan hoye ro xarha thenyehra rma rha natxhe, towakryexem komo. Tano me ro rma kowakryetxownà, Kryestu. Oyowakryetxho komo ehematxoko, kahra ro mak naha ha, kàwyanye. Khoryenkomo wya kowakryetxho komo, Aknaw heno yanhàn yoho rma haxa thenyehra nay hamà. ¹⁶ Noro heno yanhàn hoye ro, tanàhnhsom me manatxhe hampànà kany me naha, Khoryenkomo, kàwyanye. Wahanonkano ynye ro rma noro ha. Àro wyaro katxho me tehxatxhe, noro heno yanhàn hoye ro, towenyxan hoye ro. Khoryenkomo wya kowakryetxho kom

haxa ryhe, anar me naha. Àro hoye ro, onà wyaro kany me naha, noro ha. Ronenyhoryetxho me harha manaha, kany me naha, kàwyanye. Thenyehra kanhàn kom hoko kexetxhenye rma, konyhoryetxhe, noro ha. ¹⁷ Towenyxa nehxakonà, Aknaw heno. Noro heno hoye ro wayehtàketxhe, toto komo, omeroro, tanhàn hoko noro heno yesnàr ke. Towenyxa rma rha naha, Txesusu Kryestu xarha. Noro hoye ro haxa ryhe, karyhe roro rma haxa tehxatxhe, noro newakryetxho me rma haxa kesnàr kom ke, Khoryenkomo wya ronenyhoryetxho me harha manaha katxho me kesnàr kom ke.

¹⁸ Tanhàn hoko nehxakonà, Aknaw heno, towenyxano. Noro heno yanhàn hoye ro, tanàhnhsom me manatxhe hampànà katxho me tehxatxhe, Khoryenkomo wya. Twayehnàtoko, enyhoru hok haxa nehxakonà, Kryestu, towenyxano rma rha. Àro hoye ro, tanàhnhsom me manatxhe hampànà, katxho mehra harha tehxatxhe. Karyhe roro harha tehxatxhe. ¹⁹ Khoryenkomo yoyukhura nexeye, noro heno, towenyxano. Eyukhura noro heno yehtxoho hoye ro, thenyehra rma haxa natxhe, anhà komo, tanhàn hokon komo rma. Txesusu Kryestu haxa ryhe, towenyxano rma rha, Khoryenkomo yoyuhtukaye. Noro wya eyuhtoho hoye ro, thenyehra rma haxa natxhe, enyhoru komo, Khoryenkomo nenyhoryetxho komo rma.

²⁰ Àsok tawro hana kàyweronàhyamatxownà ha, Moyses heno ha. Khoryenkomo yano me kàyweronàhyamatxownà hamà, kàwyanye kanhàn komo hutwatxho me, kàwyanye, thenyehra naha,

ranhàñà, katxho me. Thenyehra rma haxa atxke kehtokonye, towahke rma haxa nehxakonà, Khoryenkom, khokonye. Towahke noro yehtxoho, atxke kehtxoho kom yoho rma haxa thenyehra naha. ²¹ Atxke kehtxoho komo rma, kwayehketxhe. Towahke Khoryenkom yehtxoho haxa ryhe, karyhe roro harha keryatxhe, noro nenyhoryetxho me kesnàr kom ke. Àro wyaro rma keryatxhe, Txesusu Kryestu wayehrà ke mak ha, Kohomo wayehrà ke mak ha.

6

Àwayehsah me osonytxok xaxa mak hampàñà katxhàrà on ha.

¹ Àro wyaro towahke rma haxa nehxakonà, Khoryenkom, khokonye. Àro ke, àsoke tketxowà. Kanhàñ kom hoko roro tehtxe, towahke rma haxa Khoryenkom yehtxoho me, khokonye, tketxow katà. ² Àna matà, àro wyaro kahra tehxatzow hamà. Àwayehsaho wyaro tehxatzhe. Tanhàñ kom hokohra harha natxow hamà, àwayehxemo komo. Àro ke, àhokohra harha tehtxe.

³ Àsok hana tataymomtxownà ha, kàwyam ha. Tataymomtxownà hamà, Kryestu Txesusu mryenon uro tawro me. Kataymomnàtokonye, àwayehsaho wyaro harha tehtxownà, Kryestu wayhàthàrà wyaro mak ha. Àro wyaro uhutwahra kat manatxowà. ⁴ Àro ke, noro yonamàthàrà wyaro rma rha, enamsaho wyaro harha tehtxownà, kataymomnàtokonye. Àwayehxemo kom waye Kryestu yanàmye harha, àyàmà. Àro

wyaro ehonomnà me xaxa nosonyhoye. Noro yasanàmàthàrà wyaro rma rha asanàmsaho wyaro harha tehtxownà, anar me harha kehtxoho menye, ohxe roro harha kehtxoho menye.

⁵ Kryestu yoh me tehxatxhe, noro wayhàthàrà wyaro kwayehrà kom ke. Àro ke, kasanàmrà kom ke xarha, noro yoh me rma rha tehxatxow hamà. Noro yasanàmàthàrà wyaro tasanàmyatxow hamà. Karyhe harha tehxatxow hamà.

⁶ Onà ryhe thutwetxow hamà. Anhà yoh me tehxatxkonà, amnyehra. Yahkotohen ho Kryestu wayhàthàrà wyaro, àwayehsaho wyaro harha tehtxownà, anhà yoh mehra harha kehtxoho menye, kanhàn komo yanoto mehra harha kehtxoho menye. ⁷ Tanhàn kom hokohra harha natxow hamà, àwayehxemo komo.

⁸ Kryestu wyaro kwayehye, kany me kehtokonye, Kryestu wyaro rma rha karyhe harha wehxaha, kany me xarha tehxatxow hamà.

⁹ On xarha thutwetxow hamà. Àwayehxemo kom waye nasanàmye, Kryestu. Àro ke, àwayehpàra harha naha. Àwayehpàna ro kax mak naha ha.

¹⁰ Towenyxa ro wayehye, anhà yoh me kesnàr kom ke mak ha. Karyhe roro harha naha, tàwyà Khoryenkomo yeryehotanàhtoho me. ¹¹ Àro wyaro rma rha osonytxok xaxa mak hampàna, omnyam xarha. Àwayehsah me osonytxok xaxa mak hampàna. Anhà yoh mehra harha osonytxok xaxa mak hampàna. Kryestu Txesus yoh me harha osonytxok xaxa mak hampàna. Karyhe roro harha osonytxok xaxa mak hampàna, owyanye Khoryenkomo yeryehotanàhtoho me.

*Ayanhàn kom yanoto mehra hak nahko ohun
komo katxhàrà on ha.*

¹² Ayanhàn kom yanoto mehra hak nahko, ohun komo, twayehsomà rma. Ayanhàn komo wya ayanotomantokonye, eyukhura ro mak ehtxoko. Àhoko rma ehohkahra ro mak ehtxoko. ¹³ Ranhàn yanoto me hak nahko, rohunu, ranhàn hoko ryehtxoho me, kahra ro mak ehtxoko. Khoryenkom yanoto me hak wehxé, katxok haxa. Khoryenkom yanoto me hak nahko, rohunu, enyhoru hok harha ryehtxoho me, katxok xarha. Àro wyaro rma kany me ehtxoko, Khoryenkomо nenyhoryetxho me oyesnàr kom ke. Àwayehxemo kom waye tanàmsom komo wyaro oyonyhoryetxownà, noro.

¹⁴ Moyses heno wya oyweronàhyamatxho kom yawo ro ehtxoko katxho me oyehtokonye, ayanotometxow hamà, ayanhàn komo. Àro wyaro katxho mehra mak manatxhe. Towahke xaxa na, Khoryenkomо, ohokonye, katxho me haxa manatxhe. Àro ke, ayanotomahranye na, ayanhàn komo.

¹⁵ Àsok katà tketxowà. Ranhàn hok hak wehxé, rohoko towahke xaxa Khoryenkom yesnàr ke, oyweronàhyamatxho kom yawo ro ehtxoko katxho mehra harha ryesnàr ke, tketxow katà. Àna matà, àro wyaro kahra ro mak tehxatxow hamà.

¹⁶ On hutwahra kat manatxowà. Onokà wya hana, ayanoto me wehxaha, uro koyukyaha, kany me manatxow ha, ayanhàn komo wya hana, Khoryenkomо wya haxa hana. Onokà wya haxa hana, àro wyaro kany me oyehtokonye, noro yanoto

me rma manatxow hamà. Owyanye eyuknutoko rma, noro yanoto me manatxow hamà. Ayanhàn kom yanoto me oyehtokonye, awayehy-atxhe hampànà. Khoryenkom yoyuknye me oyehtokony haxa ryhe, noro nenyhoryenàr me manatxow hamà. ¹⁷⁻¹⁸ Amnyehra, ayanhàn kom yanoto me rma haxa mehxatxkon hamà. Amnye rma haxa, yaworon xaxa yonytxanyenhàr me harha manatxow hamà. Yaworo xaxa àhananàhsah me harha manatxow hamà. Yaworon xaxa yoyuknye me harha manatxow hamà, ohnawonye ohxe harha oyehutwanàr kom ke. Ayanhàn kom yanoto mehra harha manatxow hamà. Khoryenkom yanoto me harha manatxow hamà, noro nenyhoryetxho me oyesnàr kom ke. Àro ke, onà wyaro àkehe, Khoryenkom o wyo, ohokonye. Apa y, ohxe xaxa manaha, nyamoro hoko, àkehe, àwya.

¹⁹ Anotonano me kehtxoho komo rma wekarymano, onhutwanàr kom me esnàr ke, oyonkukmahranye esnàr ke.

Amnyehra, onà wyaro kany me mehxatxkon hamà. Ranhàn yanoto me hak nahko, rohunu, kany me mehxatxkonà. Ranhàn hok hak wehxè, kany me mehxatxkonà, ayanhàn kom hoko rma haxa oyesnàr kom horà. Amnye rma haxa, onà wyaro kany me harha ehtxok hampànà. Khoryenkom yanoto me hak nahko, rohunu, kany me harha ehtxok hampànà. Khoryenkom yanoto me harha, ohxe hak wehxè, kany me harha ehtxok hampànà, enyhoru ro me oyesnàr kom horà.

²⁰ Ayanhàn kom yanoto me oyehtokonye, Khoryenkom yanoto mehra rma hak mehxatxkon hamà. Ohxe ehtxok hampànà, ronenyhoryetxho

me oyesnàr kom ke, katxho mehra rma hak mehxatxkon hamà. ²¹ Àsoke oyeryatxkonà, ayanhànàthàyamo. Ohxe kat oyeryatxkonà. Àna matà, kwayehketxhe ro mak ha, kanhànàthàyamo. Amnye rma, ayanhànàthàyam hona ohyahamyatxow hamà. ²² Ayanhàn kom yanoto mehra harha manatxhe. Khoryenkom yanoto me harha manatxhe. Noro yanoto me oyehtxoho komo, enyhoru ro me oyeryatxhe hampànà. Àro hoye ro, karyhe roro rma haxa manatxhe hampànà.

²³ Àsok hana nay ha, kanhàn komo yehetho ha. Kwayehtoho kom me rma nay hamà, kanhàn komo yehetho. Khoryenkomo wya kowakryetxho kom haxa ryhe, karyhe roro harha kehtxoho kom me rma naха, Kryestu Txesus yoh me kesnàr kom ke mak ha, Kohkom yoh me kesnàr kom ke mak ha. Àro wyaro àwya kowakryetxho komo, ehemahnà ro me mak naха ha.

7

Moyses heno nàyweronàhyamahtor me harha manatxhe katxhàrà on ha.

¹ Rowtà komo y, kàyweronàhyamatxho komo muhutwetxow hamà. On hutwahra kat manatxowà. Tano rma hak tehxem kom marma, tàyweronàhyamaxem me natxow hamà. Àwayehxemo kom haxa ryhe, àyweronàhyamahnà me harha natxow hamà.

² Àro wyaro rma rha natxow hamà, tàhyem komo, tàyonyem komo xarha. Onyo hyaye otowhàrà ro mak exko katxho me natxow hamà,

woràskomo komo. Àro wyaro tàyweronàhyamaxem me natxhe, tano rma hak tànyo kom yehtok mak ha. Nyamoro heno wayhàtxhe haxa ryhe, àro wyaro katxho mehra harha natxow hamà. Onyo hyaye otowhàra ro mak exko katxho mehra harha natxhe, tànyo heno komo wayehrà ke mak ha. ³ Tano rma hak tànyo kom yehtoko, anaro kàrkomo hyawohra natxow hamà. Àhyawonye tehtokony haxa, atxke natxhe. Atxke manaha, anaro hoko oyesnàr ke, onyohnà hoko oyesnàr ke, katxho me natxhe. Àro wyaro rma natxow hamà, tano rma hak tànyo kom yehtoko. Nyamoro heno wayhàtxhe haxa ryhe, anar me natxow hamà. Onyo hyaye otowhàra ro mak exko katxho mehra harha natxhe. Tàwyanye anaro kàrkomo yahosàtxhe rma, ohxe rma natxhe. Atxke manaha, anaro hoko oyesnàr ke, katxho mehra harha natxhe, tànyo heno komo wayehrà ke mak ha.

⁴ Rowtà komo y, àro wyaro rma rha manatxhe, omnyam xarha. Kryestu wayhàthàrà wyaro àwayehsaho wyaro manatxhe, noro yoh me oyesnàr kom ke. Àro ke, Moyses heno nàyweronàhyamahtor me harha manatxhe, àwayehsaho wyaro oyesnàr kom ke. Kryestu mryenon me harha manatxhe. Àwayehxemo kom waye nasanàmye harha, noro ha, tàwyaro rma rha ohxe harha kehtxoho menyé, Khoryenkom yoyuknye ro me kehtxoho menyé.

⁵ Amnyehra khun kom yano me atxke tehxatxkonà. Kanhàn komo thutwetxkonà, Moyses heno nàyweronàhyamatxho me kesnàr kom ke. Àro hoko rma tehohketxkonà, khun kom yano me.

Àro hoye ro twayehyatzkonà. ⁶ Kanhàn kom yanoto me rma haxa tehxatxkon hamà, Moyses heno nàyweronàhyamatxho me kesnàr kom ke. Amnye rma haxa, noro heno nàyweronàhyamahtor me harha tehxatxhe, àwayehsaho wyaro kesnàr kom ke. Àro ke, Moyses heno nmennetho hoye rohra Khoryenkomo teyükyatxhe, amnyehran-ortho hoye rohra mak ha. Khoryenkomo yokato yano me haxa ryhe, Khoryenkomo teyükyatxhe, noro yano me anar me harha kesnàr kom ke.

Tàyweronàhyamaxem me harha ryehtoko ranhànà uhutwekon harha katxhàrà on ha.

⁷ Àsoke tketxowà. Anhà wyaro atxke nay hamà, kàyweronàhyamatxho komo, Moyses heno nmennetho rma, tketxow katà. Àna matà, àro wyaro kahra tehxatxow hamà. Onà wyaro haxa àkehe, uro ha. Kàyweronàhyamahranye Moyses heno yehtoko, ranhàn hutwahra ryesnàràtho haryhe. Tàwya kàyweronàhyamantokonye, onà wyaro nkekón hatà. Ehohkahra ro mak ehtxoko, anar komo katxho hoko, kekon hatà, noro heno. Àro ke, onà wyaro àken hamà. Anar komo katxho hoko ryehohkantoko, atxke wehxan hamà, àkehe. Àro wyaro ranhànà uhutwehe, Moyses heno wya kàyweronàhyamanàr kom ke mak ha. ⁸ Rowya uhutwatxhe rma, kehohkekónà rma, anar komo katxho hoko. Àsok makeñ kom hoko rma haxa kehohkekónà. Kàyweronàhyamatxho kom hoye ro, tehohkaxemà ro me ryeryakonà, ranhànà. Kàyweronàhyamahranye Moyses heno yehtoko, ranhàn hutwahra ryesnàràtho haryhe.

9 Àyweronàhyamahnà me rma hak ryehtoko, ohxe rma wehxakonà. Awayehyaha hampànà katxho mehra rma hak wehxakonà. Tàyweronàhyamaxem me harha ryehtoko, ranhànà uhutwekon harha. Ohxehra harha wehxakonà. Awayehyaha hampànà katxho me harha wehxakonà.

10 Onà wyaro nkekón hatà, Moyses heno. Oyweronàhyamatxho kom yawo ro oyehtokonye, àwayehpàra manatxhe, kekon heno hatà. Àro yawo rohra mak wehxakonà. Àro ke kwayehyakonà, àro yawo rohra ryesnàr ke. **11** Àro hoye ro ronkuhtekonà, ranhànà. Awayehyaha hampànà katxho me xarha ryeryakonà.

12 Enyhoru ro me naха, kàyweronàhyamatxho komo, Moyses heno nmennotho. Ehohkahra ro mak ehtxoko, katxho rma, enyhoru ro me naха. Yaworo xaxa naха. Ohxe xaxa naха. **13** Enyhoru rma katà rowayehkekonà. Àna matà, àrohnà ryhe rowayehkekonà. Ranhàn haxa ryhe rowayehkekonà. Enyhoru yawo rohra ryehtx-oho hoye ro kwayehyakonà, ranhàn yano me. Enyhoru ryhe, ranhànà hutwamohsekònà, rowya, ranhàn àro hamà tawro horà. Enyhoru rma roy-weronàhyamekonà, onà wyaro rowya tawro horà, àro hok ryehtoko, atxke rma haxa wehxan hamà, meya roro rma haxa mak ha, tawro horà, rowya.

Ohxe ryesnàr xe rma wehxaha haryhe ohxehra mak wehxaha katxhàrà on ha.

14 Onà ryhe thutwetxow hamà. Khoryenkom yokato yano me ryhe kàyweronàhyamatxownà, Moyses heno. Rohun yano me haxa ryhe, atxke wehxaha, uro ha. Ranhàn yanoto me rma haxa

wehxaha. ¹⁵ Àsok hana wehxan ha, atxke hana, ohxe hana. Tàywenyeke rma wehxan hamà. Ohxe ryesnàr xe rma wehxaha haryhe. Ohxehra mak wehxaha. Atxke ryesnàr xehra rma wehxaha haryhe. Atxke mak wehxaha. ¹⁶ Atxke ryesnàr xehra ryehtoko rma, atxke wehxaha. Àro wyaro ryehtoko, yaworo kàyweronàhyamatxownà hamà, Moyses heno, kany me rma wehxan hamà. ¹⁷ Àro ke, atxke ryehtoko, rano me rohra atxke wehxan hamà. Ranhàn yano me haxa atxke wehxan hamà. Rohnawo rma naha, ranhànà. ¹⁸ Rohnawo ohxehra ro mak wehxaha. Rohun yano me rma, ohxehra ro mak wehxaha. Àro wyaro rma kehutwehe. Ohxe hak wehxehra, kany me rma wehxaha haryhe. Ohxehra rma wehxaha. ¹⁹ Ohxe ryesnàr xe rma wehxaha haryhe. Ohxehra mak wehxaha. Atxke ryesnàr xehra rma wehxaha haryhe. Atxke mak wehxaha. ²⁰ Atxke ryesnàr xehra ryehtoko rma, atxke wehxaha. Àro ke, rano me rohra atxke wehxan hamà. Ranhàn yano me haxa atxke wehxan hamà. Rohnawo rma naha, ranhànà.

²¹ Àro ke, onà wyaro wehxan hamà. Ohxe ryesnàr xe ryehtoko, rowahkotehe roro, ranhànà. ²² Khoryenkomо wya kàyweronàhyamatxho kom yawo ro ryesnàr xe rma haxa wehxaha haryhe, rohnawo, yuhnaha ro. ²³ Àro wyaro ohxe tehut-waxemà roro me rma wehxaha haryhe. Rohun yano me haxa ryhe, anar me roro rma wehxaha. Ranhàn yanoto roro me wehxaha, rohun yano me mak ha. Rohnawo rma naha, ranhànà.

²⁴ Àsok hana wehxan ha, urotho ymo xak ha.

Twayehso wehxan hamà, rohnawo, ranhàn yano me atxke roro ryesnàr ke. Onokà ryhe rokurun-heno, ranhàn hona. ²⁵ Txesusu Kryestu ryhe, Kohkomo rma, rokurunhehe. Àro ke, onà wyaro àkehe, Khoryenkomo wya. Apa y, ohxe xaxa manaha, rohoko, àkehe, àwya.

Àsok hana wehxan ha. Onà wyaro wehxan hamà. Anatoko Khoryenkomo weyukyan hamà. Noro wya kàyweronàhyamatxho komo rma weyukyan hamà. Anatoko ranhànà weyukyan haxa hamà. Ohxe ryehutwantoko, Khoryenkomo weyukyaha. Rohun hoye ro ohxehra ryehutwantok haxa ryhe, ranhànà weyukyaha.

8

Khoryenkom yokato yano me haxa manatxhe katxhàrà on ha.

¹ Kryestu Txesus yoh me kehtokonye, tanàhnohsom me manatxhe hampànà katxho mehra ro mak tehxatxhe ha. ² Noro yoh me kehtokonye, kàhnawony harha naha, Khoryenkom yokato. Karyhe kenyè ro kom me naha, noro ha, kanhàn kom yanoto mehra harha kehtxoho menye, kwayehkany komo rma yanoto mehra harha kehtxoho menye.

³ Kàyweronàhyamatxho komo ryhe, konyhoryehranye ro mak nehxakonà. Àsok tawro hana, àro yoyuknye menyxehra kesnàr kom ke, khun kom yano me ahoxemra kesnàr kom ke. Khoryenkom haxa ryhe konyhoryyetxownà, tàwya buru nyaknyàr ke mak ha. Yukryeka

hona tomoknàtoko, tuhnye harha natakàhtoye, Khoryenkom muru. Tanhàn hokon komo wyaro rma rha tuhnye natakàhtoye. Tuhnye atakàhtosaho rma wayehye, tàwya anhà yowtoho me. Noro rma anhà yarymaye, ohxe roro rma haxa tesnàr ke. Tuhnye rma tehtoko, ohxe roro rma haxa nehxakonà, noro ha.

⁴ Tàwya kàyweronàhyamantokonye, onà wyaro nkekón hatà, Khoryenkom, kàwyanye. Onà wyaro ehtxok hampànà, ohxe oyehtxoho menye, kekon hatà. Eyukhura mak tehxatxkonà. Kryestu wya anhà yarymatxho hoye ro haxa ryhe, eyuknye me harha tehxatxhe. Kàyweronàhyamatxho kom yawo ro harha tehxatxhe, Khoryenkom yokato yano me kehtokonye mak ha, khun kom yano mehra harha kehtokonye mak ha.

⁵ Khun kom yano me kehtokonye, kanhàn kom hoko roro tehutwetxow hamà. Khoryenkom yokato yano me kehtokony haxa ryhe, enyhoru hoko roro harha tehutwetxhe. ⁶ Khun kom yano me atxke kehutwantokonye, twayehso tehxatxhe, kàhnawonye. Khoryenkom yokato yano me ohxe kehutwantokony haxa ryhe, karyhe roro harha tehxatxhe, kàhnawonye. Teryehorye roro harha tehxatxhe, kàhnawonye. ⁷ Khun kom yano me atxke kehutwantokonye, Khoryenkom xehra ro mak tehxatxow hamà. Noro yoyukhura ro mak tehxatxow hamà. Noro wya kàyweronàhyamatxho komo yoyukhura ro mak tehxatxow hamà, khun kom yano me ahoxemra kesnàr kom ke. ⁸ Khun kom yano me atxke kehtokonye, Khoryenkom yeryehotanàhpàra ro mak tehxatxow hamà.

⁹ Omnyam haxa ryhe, ohun kom yano mehra harha manatxow hamà. Khoryenkom yokato yano me haxa manatxhe. Kryestu yokato yano me manatxhe. Ohnawonye noro yehtoko, noro yano me manatxow hamà. Ohnawohranye noro yehtok haxa ryhe, Kryestu mryenon mehra manatxhe. ¹⁰ Ohnawonye noro yehtoko, karyhe roro harha manatxhe, ohnawonye. Twayehso rma nay hamà, ohun komo, ayanhànàthàyam hoye ro mak ha. Ekato me haxa ryhe karyhe roro harha manatxhe, Khoryenkomo nenyho-ryetxho me oyesnàr kom ke mak ha. ¹¹ Amnye, ohun kom xarha karyhe harha mpànà naha ha. Twayehsom me rma nay hamà, ohun komo. Àro rma, karyhe harha mpànà naha ha. Ohnawonye tokato yehtoko, karyhe harha mpànà ohun komo yeryaha ha, Khoryenkomo. Noro ryhe, Kryestu Txesusu yanàmye, àwayehxemo kom waye. Txesusu yanàmnyenhàrà rma, ohun komo yanàmyaha hampànà, àwayehxemo kom waye, karyhe roro harha oyehtxoho menye. Àro wyaro mpànà oyery-atxhe ha, tokato yahoxet hoye ro, ohnawonyeno rma yahoxet hoye ro.

¹² Àro ke, khun kom yano mehra harha tehtxe. Rowtà komo y, kanhàn kom hokohra harha tehtxe. ¹³ Ohun kom yano me atxke oyehtokonye, awayehyatxhe hampànà. Ohun kom yano mehra harha ehtxoko. Khoryenkom yokato nakorono-manàr me, ayanhàn kom hokohra harha ehtxoko. Àro wyaro harha oyehtokonye, karyhe roro mpànà manatxhe ha.

¹⁴ Khoryenkom yokato yano me tehxemà

roro komo ryhe, Khoryenkom hokru me natxhe. ¹⁵ Àsok tawro hana. Àhokru me kehutwatxho menye ryhe tokato yàmye, Khoryenkomo, kàwyanye. Anatoko tanàhnosom ro tanotomaxem me natxow hana, toto komo. Àro ke, noseryehyatxow hamà, tanotomany kom hona. Àro wyaro rma rha toseryehyatxkonà, Khoryenkom hona. Koseryehtoho mehrany harha tokato yàmye, kàwyanye, tanàhnosom komo wyarohra harha kehtxoho menye. Àhokru me kehutwatxho meny haxa ryhe, tokato yàmye, kàwyanye. Àro ke, apa y, kany me harha tehxatxhe. ¹⁶ Khoryenkom hokru me kehtxoho komo hutwamohsehe, Khoryenkom yokato, kàhnawonye. ¹⁷ Khoryenkom hokru me tehxatxow hamà. Àro ke, Kryestu wyaro kyàmkom katxho yoh me mpànà tehxatxhe ha, àhokru me kesnàr kom ke. Amnye rma, tano rma hak kehtokonye, Kryestu wyaro teryewhamnohsom me tehxatxow hamà. Noro wyaro teryewhamnohsom me kehtokonye, noro wyaro rma rha ohxe xaxa tonyxemà ro me tehxatxhe, amnye ha.

Ohxe kehtxoho kom hona ro tehxatxow hamà katxhàrà on ha.

¹⁸ Amnye rma, tano rma hak kehtokonye, teryewhamnohsom me tehxatxow hamà. Amnye haxa, tàwyaro ohxe xaxa tonyxemà ro me keryatxhe, Khoryenkomo. Ohxe xaxa kehtxoho komo ryhe, keryewhamnohtoho kom yoho rma haxa thenyehra naha. ¹⁹ Amnye, thokru me konyhetxhe ha, Khoryenkomo, omeroron komo wya, tànakàhtothàyamo wya. Thokru me konyhoho

kom hona ro rma haxa natxhe, ànakàhtothàyamo, yukryeka komo rma, kahe komo xarha, onokna komo xarha, omeroro.

20 Anhàntahnà ro me nehxakonà htßer hakahpa, Khoryenkomo nakàhtotho, omeroro. Tanhàntaxem me harha nexeye. Tano me rohra mak tanhàntaxem me nexeye. Khoryenkomm yano me haxa ryhe tanhàntaxem me harha nexeye, Aknaw heno yanhàn hoye ro mak ha. Anhàntaxahotho hoko rma, onà wyaro nkekón xarha, Khoryenkomo. Amnye, anhàntahnà ro me harha mpànà na ha, ronakàhtotho komo, omeroro, kekonà. **21** Amnye rma tanhàntaxemà ro me na ha, Khoryenkomo nakàhtotho, omeroro. Amnye, anhàntahnà ro me harha mpànà na ha ha. Khoryenkomm hokru komo wyaro, ohxe roro harha na ha. Anhà yanoto mehra harha, ohxe roro mpànà natxhe ha, Khoryenkomm hokru komo. Àro wyaro rma rha, ohxe roro mpànà na ha ha, Khoryenkomo nakàhtotho, omeroro. **22** Amnye rma haxa, tanhàntaxem me rma nay hamà. Woràskomo komo wyaro, teryewhamsom komo wyaro rma, teryewhamso rye rma hak nay hamà, Khoryenkomo nakàhtotho, omeroro.

23 Àro marmahnà, kàwyam xarha, teryewham-som me rma rha tehxatxhe. Txee tketxhe, kàhnawonye, konyhoryetxehkahranye rma hak Khoryenkomm yesnàr ke. Amnye konyhoryetxehketxhe ha. Àro ke tokato yàmye, kàwyanye, konyhoryetxehkany kom me tehutwamohslotho me. Amnye thokru me konyhetxhe ha. Kanàmyatxhe xarha, tàwyà khun komo yonyhoryenàr ke. Àro

wyaro ohxe kehtxoho kom hona ro tehxatxow hamà.

²⁴ Konyhoryetxownà, Khoryenkom, tàwyà kanàmtoho kom hona ro kehtxoho menye. Kanàmpàranye rma hak nay hamà. Khoryenkom nanàmàtho me rma kehtokony haxa, thona rohra harha kesnàràtho kom haryhe mà. Àsok tawro hana. Anar komo newakryetxho me rma kehtokonye, thona rohra harha tehxatxow hamà. ²⁵ Khoryenkom wya kowakryetxho kom hona ro mak tehxatxhe ha, kanàmpàranye rma hak esnàr ke. Àro ke, thona ro rma haxa tehxatxow hamà. Thona ro rma hak kehtokonye, keryewhamnohtoho komo tenàmyatxow hamà.

²⁶ Kakoronometxhe xarha, Khoryenkom yokato. Koseryehokantokonye, kakoronometxhe, ahoxemra kesnàr kom ke. Khoryenkom yakoro kàrwonàmrà komo xe kehtokonye, uhutwahra tehxatxow hamà. Àsok hana kàrwongan ha kany me tehxatxow hamà. Àrwomra rma tehxatxhe. Txee tketxhe marma mak ha, kàhnawonye. Àro wyaro, kàwyanye txee tatoko rma, kakoronometxhe, Khoryenkom yokato. Noro ryhe, nàrwonaha, Khoryenkom yakoro, khokonye. ²⁷ Kàhnawonye kehutwatxho komo hutwehe, Khoryenkom. Khokonye rma nàrwonaha, Khoryenkom yokato. Àsok hana nàrwongan ha, khokonye. Khoryenkom ryhe, hutwehe. Khoryenkom yano me nàrwonaha, Khoryenkom yokato, khokonye, támryenon kom hoko rma.

²⁸ Onà ryhe thutwetxow hamà. Khoryenkom xe kehtokonye, ohxe keryatxhe, noro ha. Eten

komo wya hana kohonàtokonye, ohxe roro keryatxhe. Tano me ro rma kwahanonkatxownà, tàwyà konyhoryenàr kom horà. Àro ke, ohxe roro keryatxow hamà. ²⁹ Amnyehra, tàmryenon me kwahanonkatxownà. Tànwahanonkatxhàyam hoko rma, onà wyaro nkekón xarha. Romuru wyaro ryhe, ohxe rma haxa natxhe hampànà, kekonà, àhokonye. Towtànke rma haxa buru yesnàr xe nehxakonà. Wahoto wyaro rma esnàr xe nehxakonà. ³⁰ Àro ke, romuru wyaro ryhe, ohxe rma haxa natxhe hampànà, kekonà, àhokonye. Nyamoro rma yohtxownà, tâhyaka. Tànekàthàyam hoko rma, onà wyaro nkekón xarha. Ronenyhoryetxho me harha natxhe, moxamo, kekonà, àhokonye. Ronenyhoryetxho me harha natxhe katxho kom hoko rma, onà wyaro nkekón xarha. Rowyaro ohxe xaxa tonyxemà ro me natxhe hampànà, kekonà, àhokonye.

Kxenyé rma haxa Khoryenkómo yehtxoho yokarymatxhàrà on ha.

³¹ Àro wyaro ohxe keny kom me nay hamà, Khoryenkomo. Àsok hana tketxow ha. Kakoronomanye ro kom me nay hamà, Khoryenkomo, tketxow hamà. Àro ke, karymany komo ehxera ro mak natxhe ha, tketxhe xarha. ³² Romuru txko nyakhera wehxaha, kahra nehxakonà, Khoryenkomo. Àwayehso ànyakhera wehxaha kahra nehxakonà. Nànyakte mak ha. Àwayehso nànyakte ha, tàwyà konyhoryetxho menye. Buru nyaknyenhàrà rma, kowakryetxhe xaxa mak hampànà, thenyehra rma haxa mak ha.

³³ Onok kom katà, atxke rma natxhe, omryenon komo, onwahanonkatxhàyamo, ketxowà, Khoryenkomo wya, khokonye. Àro wyaro kany komo, ehxera ro mak natxhe ha, Khoryenkomo nenyhoryetxho me kesnàr kom ke. ³⁴ Onok kom katà, tanàhnohsom me manatxhe hampànà, ayanhànàthàyam hoye ro, ketxowà, kàwyanye. Àro wyaro kany komo, ehxera ro mak natxhe ha. Kryestu Txesusu ryhe wayehye, tàwyà kanhànàthàyamo yowtoho me. Àwayehxemo kom waye nasanàmye harha. Khoryenkocom hanaw harha naха, howehehra. Tàyàm yakoro nàrwonaha, noro ha, khokonye. Noro rma, tanàhnohsom me manatxhe hampànà, kahra ro mak naха ha, kàwyanye.

³⁵ Kxan kom me rma haxa naха, Kryestu. Àsok kat naye. Anar komo wya keryewhamnohnàtokonye, kxechrany kat naye, Kryestu. Anar komo wya keryehokantokonye, kxechrany kat naye. Anar komo wya kanàhnohnàtokonye, kxechrany kat naye. Ànyahpàra rma kehtokonye, kxechrany kat naye. Àkatxhomra rma kehtokonye, kxechrany kat naye. Àwayehpaya kehtokonye, kxechrany kat naye. Anar komo wya tkatxefarake kotahantokonye, kxechrany kat naye. ³⁶ Àro wyaro keryewhamnohtoho komo yokarymehe, Khoryenkocom karyehtanà. Onà wyaro nkehe, àmenhosahonhàrà.

Apa y, emahona ro amna yotahetxhe, anar komo, omryenon me amna yesnàr ke mak ha. Kahneru komo wyaro, amna yonyatxhe,

nyamoro ha. Totahaxem komo wyaro rma,
amna yonyatxhe.

Àro wyaro rma nkehe, àmenhosahonhàrà. ³⁷ Àro wyaro ohxehra kehtokonye, kxehrany harha kat naye, Kryestu. Àna matà, kxenye rma nay hamà, noro ha. Àro ke, towankaryhe rma haxa tehxatxhe ha. Ohxehra kehtxoho komo tenàmyatxhe ha, noro yahoxet yano me mak ha, kxan komo yahoxet yano me mak ha.

³⁸⁻³⁹ Kxan komo hyaye kownye komo ehxera ro mak natxhe ha. Onok kom katà kowyatxowà, noro hyaye, kahe yawon kom katà, worokyamo kom haxa katà, ehonomnà kom haxa katà. Àna matà, kxan komo hyaye kownye komo ehxera ro mak natxhe ha. Àsok kehtxoho kom hoye ro katà, kxehrany harha naye, Khoryenkomo, kwayehtoho kom hoye ro katà, àwayehpàrà rma kehtxoho kom hoye ro haxa katà. Àna matà, àsok kom kehtokony hana, kxenye rma xaxa mpànà na ha, noro ha. Eten komo wya kohoràtxheny katà, kxehrany harha naye, amnyeno rma komo wya kohoràtxheny katà, amnyen komo wya haxa kohoràtxheny katà, kawon komo wya kohoràtxheny katà, yuhnayen komo wya haxa kohoràtxheny katà, kxehrany harha naye, Khoryenkomo. Àna matà. Eten komo wya hana kohonàtokonye, kxenye rma xaxa mpànà na ha, Khoryenkomo, Kryestu Txesus yoh me kesnàr kom ke, Kohkom yoh me kesnàr kom ke.

Koseryehokehe rma haxa rokukuru kom hoko katxhàrà on ha.

¹ Yaworo xaxa koskarymehe, Kryestu yoh me ryesnàr ke. Àtemarontahra ro mak wehxaha. Yaworo xaxa kany me kehutwehe, rohnawo, Khoryenkom yokato yano me ryehutwanàr ke. ² Onà wyaro rma koskarymehe. Thenyehra rma haxa kekhokehe. Teryewrye roro rma haxa wehxaha, rohnawo. ³ Koseryehokehe rma haxa, rokukuru kom hoko, Xuknewyana kom hoko rma. Nyamoro yonyhoryenàr xe rma haxa wehxaha, Khoryenkomo wya. Kryestu mryenon mehra ryesnàr xe wehxakon haryhe, nyamoro yonyhoryenàr horà. Tanàhnohsom me rma ryesnàr xe wehxakon haryhe, nyamoro yonyhoryenàr horà.

⁴ Àsok hana natxow ha, nyamoro ha. Ehsayew heno yohamàtho me natxow hamà. Khoryenkomo nwahanonkatxho me rma natxow hamà. Rohokru me manatxhe katxhàrànhàr me natxow hatà, Khoryenkomo wya. Ehonomnà me xaxa nosonyhoy hatà, Khoryenkomo, àwyanye, àhoryen heno komo wya. Romryenon komo yweronàhyamany me wehxaha katxhàrànhàr me xarha natxow hatà, noro wya. Moyses heno nàyweronàhyamatxho me rma natxow hatà. Onà wyaro ryhe uro ewakryetxoko, katxhàrànhàr me xarha natxow hatà, Khoryenkomo wya. Kowakryetxhe xaxa mak hampànà, katxhàrànhàr me xarha natxow hatà, àwya. ⁵ Akmaraw heno komo yohamàtho me rma natxow hamà, nyamoro ha. Kryestu ryhe, toto me tonunutoko, nyamoro yana mé nenuruye.

Noro rma, Khoryenkom me naха. Omeroron

kom yoh me rma naha. Ohxe xaxa manaha katxho roro me hak nahko, noro ha. Àro wyaro hamà, tkatxe.

Rano me ro rma romryenon me manatxhe katxhàrà on ha.

⁶ Àro wyaro Khoryenkomo newakryenàr me rma haxa nehxatxkon hatà, Xuknewyana komo. Amnye rma haxa, noro yoyukhura harha natxhe. Tàrwonàmàthàr yawo rohra kat naye, Khoryenkomo, àhokonye. Àna matà, àro yawo ro rma nay hamà.

Àsok hana natxow ha, nyamoro ha, Ehsayew heno yohamàthàyamo. Ukukuru komo rma, Khoryenkomo mryenon mehra natxow hamà. ⁷ Akmaraw heno yohamàthò kukuru komo rma, Khoryenkomo hokru mehra natxow hamà. Onà wyaro haxa nkay hatà, Khoryenkomo, Akmaraw heno wya. Esake ryhe, omuru ro me haxa naha, kay hatà. Noro yohamàthàyamo ryhe, oyohamàthàyam me xaxa mpànà natxhe ha, kay hatà, Khoryenkomo, Akmaraw heno wya.

⁸ Àro wyaro àwya katxhàrà rma, onà wyaro thutwaxem me nay hamà. Onokà ryhe, Khoryenkomo hokru me nehxakonà, toto hun yano me enusah katà, Khoryenkomo rwon yano me enusah haxa katà. Toto hun yano me enusaho, Es-mayewu rma, Khoryenkomo hokru mehra ro mak nehxakon hatà. Noro heno yohamàthàyam xarha, Khoryenkomo hokru mehra rma rha nehxatxkon hatà. Khoryenkomo rwon yano me enusah haxa

ryhe, Esake rma, Khoryenkom hokru me nehxakon hatà. Noro heno yohamàthàyam xarha, Khoryenkom hokru me rma rha nehxatxkon hatà.

⁹ Onà wyaro rma nkekong hatà, Khoryenkom. Onà wyarontoko rma rha komokyaha xarha, ohyakanye, kekon hatà, Akmaraw heno komo wya. Romokàtxhe rma, hohteho hampànà, Sara. Àmryerà nenuryaha, kekon hatà. Àro wyaro Khoryenkom rwon yano me nenuruy hatà, Esake. Noro yohamàthàyamo ryhe, Khoryenkom hokru me natxow hatà. Akmaraw heno yohamàtho me rma natxow hatà, nyamoro ha.

¹⁰ Esake heno marmahnà, Xako heno xarha. Khoryenkom nwahanonkatxho me nehxakon hatà. Àsok hana nehxatxkon ha, Esake heno hokru kom ha. Hekmeka yowan yaka asako natahohtxownà hatà. Àyàm kom me nehxakon hatà, Esake heno, khoryen heno komo rma.

¹¹ Enurhura rma hak ehtokonye, tàmryenon me Xako wahanonkay hatà, Khoryenkom. Atxke na, mosonà, ohxe haxa na, mosonà, katxho mehra rma hak ehtokonye, tàmryenon me noro wahanonkay hatà. Onà wyaro kany me ryhe nehutwamohsekong hamà. Ohxe oyehtxoho kom hoye rohra ryhe, romryenon me manatxhe, kany me nehutwamohsekong hamà. Rano me ro rma rowya awahanonkatxhàyam hoye ro haxa ryhe, romryenon me manatxhe, kany me rma nehutwamohsekong hamà.

¹² Àro ke, enurhura rma hak ehtokonye, onà wyaro nkekong hatà, Hekmeka wya. Towtà yanotomehe hampànà, àmahtàkàthàrà, ronwahanonkatxho me tesnàr ke,

kekón hatà, àwya. ¹³ Onà wyaro nkehe xarha, àmenhosahonhàrà, Khoryenkom haryehtanà.

Xako heno yohamàthàyamo xe wehxaha. Esawu heno yohamàthàyamo xehra ro mak wehxaha.

Àro wyaro rma nkehe, àmenhosahonhàrà.

Tano me ro rma noseryewhoken hamà Khoryenkomo khokonye katxhàrà on ha.

¹⁴ Àsoke tketxowà. Àro wyaro tehtoko, àme ryehra ro mak nay hamà, Khoryenkomo, toto kom hoko, tketxow katà. Àna matà, àme rye rma haxa mak na ha, noro ha.

¹⁵ Onà wyaro nkekón hatà, Moyses heno wya. Rano me ro rma koseryewhokehe, toto kom hoko, kekón hatà. Anar kom hoko, rano me ro rma koseryewhokehe. Anar kom hoko oseryewhokahra wehxaha, rano me ro rma rha, kekón hatà. Anar komo hnàn yawo wehxaha, rano me ro mak ha. Anar komo hnàn yawohra wehxaha, rano me ro rma rha, kekón hatà, Khoryenkomo, Moyses heno wya. ¹⁶ Àro ke, tano me ro rma noseryewhoken hamà, Khoryenkomo, khokonye. Kàwyanye, oseryewhokako, rohoko, katxho hoye rohra mak noseryewhokehe, khokonye, kàwyanye, ohxe xaxa mpànà wehxaha ha, rohoko oyoseryewhokatxho me, katxho hoye rohra mak ha. Tano me ro haxa ryhe noseryewhoken hatà, Khoryenkomo, khokonye.

¹⁷ Àro wyaro rma rha nkekón hatà, Faryo heno wya. Àro hoko rma, onà wyaro nkehe, Khoryenkom karyehtanà, àmenhosahonhàrà.

Exetyana komo kayaryet me keryeye, ryehut-wamohsotho me, ohoko rahoxetà yony-hoho me. Tàwyanye oyokaytà komo yonytx-atxhe rma, onà wyaro nketxhe hampànà, toto komo, omeroro. Tahoxerye rma haxa nay hamà, Khoryenkomo, ketxhe hampànà.

Àro wyaro rma nkehe, àmenhosahonhàrà. Àro wyaro rma nkekón hatà, Khoryenkomo, Faryo heno wya.

18 Àro ke, onà wyaro nay hamà, Khoryenkomo. Anar kom hoko, noseryewhoken hamà, tano me ro mak ha. Anar kom hoko, oseryewhokahra nay hamà, tano me ro rma rha. Akàhpàrà roro rma nyamoro yeryan hamà, ewan yawonye.

*Anar me rha keryatxow hamà Khoryenkomo
tano me ro mak ha katxhàrà on ha.*

19 Àsok hana màketxow ha. Anatoko onà wyaro màketxow hana, rowya. Àsok tawro, atxke manatxhe keno, Khoryenkomo, kàwyanye, màketxow hana. Atxke kehtokonye, noro yano me atxke tehxatxow hatà, màketxow hana. Noro yanwekhera tehxatxow hamà. Àro ke, àsok tawro atxke manatxhe keno, kàwyanye, màketxow hana.

20 Àro wyaro àrwomra ehtxok hampànà. Toto me manatxhe, omnyamo. Àro ke, Khoryenkomo yameryekahra ehtxok hampànà. Oryen kahnye wyaro nay hamà, Khoryenkomo. Onà wyaro kahra nay hamà, oryenà, tkahnyenhàrà wya. Àsok tawro, onà wyaro uro màkahno, kahra nay hamà, àwya. **21** Tano me ro rma kahyan hamà, noro ha. Ohxe xaxa tonyxem me anaro kahyan hamà.

Weheto hona texem me marma anaro kahyan hamà, ohxe fahfàra hamà. Àro rma rha hoye anar meno kahyan hamà, tano me ro mak ha.

22 Àro wyaro rma rha, anar me rha keryatxow hamà, Khoryenkomо, tano me ro mak ha. Anar kom hoko, ewakhàra tehtxoho yonyhonàr xe nehxakonà. Tahoxetà rma yonyhonàr xe nehxakonà, nyamoro hoko. Khoryenkomо nanàhnohrà rma nyamoro ha, àhokonye towakàhkahrà ke mak ha. Nyamoro yanhàntho hoko ohsàñàhpàra mak nehxakon hamà, Khoryenkomо. Mexe rma haxa ohsàñàhpàra roro rma nehxakon hamà, àhokonye. **23** Àro wyaro ohsàñàhpàra nehxakonà, kowakryeny kom me tehutwamohsotho me, ohxe roro rma haxa tehutwamohsotho me. Khokonye rma noseryewhokehe, kàhnàn kom yawo rma haxa tesnàr ke. Amnyehra kwahanonkatxownà rma, tàwyaro ohxe xaxa tonyxemà ro me ketxoho menye. **24** Xuknewyana kom hoye tàmryenon me kwahanonkatxownà. Nyamoro marmahnà hoye, Xuknewyanahnà kom hoy xarha, tàmryenon me kwahanonkatxownà.

25 Àro hoko rma, onà wyaro nkehe, àmenhosahonhàrà, Oseyas heno nmenhotho rma.

Romryenonàhnàtho komo wya, onà wyaro mpànà àkehe ha. Romryenon me harha manatxhe, àkehe hampànà, àwyanye. Ronàhnàn me harha manatxhe, àkehe hampànà, ronàhnànàhnàtho komo wya. **26** Hentan komo ryhe, romryenon mehra manatxhe, katxhàrhànhàr me natxowà. Àton komo rma, Khoryenkom hokru me harha natxhe,

moxamo, katxho me harha mpànà natxhe ha. Tehxem xaxa hokru me harha natxhe, moxamo, katxho me harha mpànà natxhe ha.

Àro wyaro rma nkehe, Oseyas heno nmenhoho.

²⁷ Onà wyaro nkehe xarha, Esaeyas heno nmenhoho xarha, Ehsayewyana kom hoko.

Thenyehra rma haxa mpànà natxhe ha, Ehsayewyana komo. Sakarara yakenonà ryhe, tuna ymo yohoyeno rma, thenyehra nay hamà. Àro wyaro rma rha, thenyehra mpànà natxhe ha, Ehsayewyana yakenon komo. Yakehra mak kurunhetxhe hampànà, Kohkomo. Ukukuru kom marma kurunhetxhe hampànà, tàwyà anàhnohtàkanàr kom hona. ²⁸ Àsok tawro hana. Tanàhnohsom me manatxhe hampànà, kanyenhàr me naха, Kohkomo, toto komo wya, yukryeka hon komo wya. Tàrwon yawo ro mpànà naха ha. Amamehra rma haxa nanàhnohtàketxhe hampànà, Kohkomo.

Àro wyaro rma nkehe, Esaeyas heno nmenhoho.

²⁹ Onà wyaro nkehe xarha, noro heno nmenhoho.

Kahe yawon kom yoh me naха, Kohkomo. Thenyenohnà komo rma yoh me naха. Noro rma, kukukuru komo kurunhoy hamà, tàwyà kanàhnohnàtokonye. Kukukuru komo kurunhohra tehtok haxa, omeroro kanàhnohtàkanàràtho kom haryhe, àwya, Soknoma hon heno komo wyaro

kesnàràtho kom haryhe, Komoha hon henó
komo wyaro rma kesnàràtho kom haryhe.
Àro wyaro rma nkehe, Esaeyas henó nménhotho.

Àsok haxa hana natxow ha Xuknewyana kom ha katxhàrà on ha.

³⁰ Àsok hana tketxow ha. Xuknewyanahnà komo ryhe, Khoryenkomo nenyhoryetxho me harha natxow hamà, tketxow hamà. Amnyehra tonyhoryenàr komo xehra nehxatxkonà, àwyà. Nyamoro rma, noro nenyhoryetxho me harha natxhe, Kryestu hona tàwyanye xenyàr ke mak ha.

³¹ Àsok haxa hana natxow ha, Xuknewyana kom ha. Onà wyaro kany me natxow hamà. Kàyweronàhyamatxho kom yawo ro wehxaha, àro ke, ohxe xaxa wehxan hamà, Khoryenkomo wya, kany me natxow hamà, nyamoro ha. Tàyweronàhyamatxho kom yawo rohra mak natxhe. Ohxehra rma natxhe ha, Khoryenkomo wya. ³² Àsok tawro hana, onà wyaro kahra tesnàr kom ke hamà, Kryestu hona wenyaha, Khoryenkomo wya ronyhoryetxho me, kahra tesnàr kom ke hamà. Ohxe ryehtxoho hoye ro, ohxe xaxa wehxan hamà, Khoryenkomo wya, ketxow haxa hamà, Xuknewyana komo. Kryestu xanomkahnohyatxow hamà, nyamoro ha. Àro hoye ro natarymahetxow hamà, tohu wya karymantokono wyaro mak ha. ³³ Àro hoko rma, onà wyaro nkehe, àmenhosahonhàrà.

Enytxatxoko. Seyaw ho weryaha hampànà, tohu wyarono. Noro xanomkahnohyatxhe mak hampànà, toto komo. Àro hoye ro

natarymahetxhe hampànà, nyamoro ha, tohu wya ayarymantokonyeno wyaro mak ha. Noro hona xeny me oyehtokony haxa ryhe, okhokahranye ro mak naha ha, noro ha.

Àro wyaro rma nkehe, àmenhosahonhàrà.

10

Ohxehra rma Xuknewyana kom yehtxoho yokarymatxhàrà on ha.

¹ Rowtà komo y, onà wyaro wehxaha, rohnawo, rokukuru kom hoko, Xuknewyana kom hoko. Enyhoryenàr komo xe rma haxa wehxaha, Khoryenkomo wya. Apa y, rokukuru komo enyhoryetxoko, àkehe, teryewrye ro, àwya. ² Onà wyaro nyamoro wekaryemehe, owyanye. Khoryenkomo yowakryenàr hoko rma haxa natxhe haryhe. Yaworo ewakryetxho rma hutwahra mak natxhe ha. ³ Noro wya, Kryestu hona xenytxok hampànà, ronenyhoryetxho me oyehtxoho menye, katxho hutwahra ro mak natxhe ha. Eyukhura rma natxhe ha. Onà wyaro haxa kany me natxhe ha. Kàyweronàhyamatxho kom yawo ro ryesnàr ke ryhe, ohxe xaxa wehxan hamà, Khoryenkomo wya, kany me rma natxhe haryhe.

Kohkom me naha Txesusu kahra kat manatx-owà katxhàrà on ha.

⁴ Onà wyaro kahra harha tehxatzhe. Kàyweronàhyamatxho kom yawo ro tehtxe, ohxe xaxa kehtxoho menye, kahra harha tehxatzhe, Kryestu yomoknàr ke. Noro hona kàwyanye xenyàr ke haxa ryhe, ronenyhoryetxho me harha

manaha, katxho me tehxatxhe, Khoryenkomo wya.

⁵ Onà wyaro nmenhoy hatà, Moyses heno. Oyweronàhyamatxho kom yawo roro oyehtokonye, ohxe manatxhe, Khoryenkomо wya. Àro yawo roro oyehtokonye, karyhe roro harha manatxhe.

Àro wyaro rma nmenhoy hatà, Moyses heno. Ehxera mak natxhe ha, àro yawo roron komo.

⁶ Kryestu hona kàwyanye xenytxoho hoye ro haxa ryhe, Khoryenkomо nenyhoryetxho me harha tehxatxhe, kàwyamo. Àro ke, onà wyaro kahra tehxatxow hamà, kàhnawonye. Kahe yaye Kryestu tekyatxow hamà, yukryeka hona, kahra tehxatxhe. Àsok tawro hana, yukryeka hona omohsah me rma esnàr ke hamà. ⁷ Onà wyaro xarha kahra tehxatxow hamà, kàhnawonye. Yuhnayen hoye Kryestu tekyatxow hamà, àwayehxemo kom waye rma tanàmyatxow hamà, kahra tehxatxhe. Àsok tawro hana. Asanàmsah me rma esnàr ke hamà. ⁸ Onà wyaro haxa tketxow hamà. Kàhyawonye ryhe naha, Khoryenkomо rwonà, moxehra ro mak ha, tketxhe. Kàhnawonye naha. Kàmtar kom ke xarha tekarymetxhe, tketxhe. Àsok hana nay ha, Khoryenkomо rwon ha. Amna nekarymanàr me nay hamà. Kryestu hona xenytxoko katxho me rma nay hamà.

⁹ Àsok hana màketxow ha. Kohkom me naha, Txesusu, kahra kat manatxowà, omtar kom ke. Àwayehxemo kom waye nanàmye harha Khoryenkomо katxho hoko rma, àro wyaro hamà kahra kat manatxowà, ohnawonye. Àro

wyaro kany me oyehtokonye, Khoryenkomо nenyhoryetxho me xaxa mpànà manatxhe ha. ¹⁰ Kàhnawonye ryhe, àro wyaro hamà kany me kehtokonye, ronenyhoryetxho me harha manaha, katxho me tehxatxhe, Khoryenkomо wya. Kàmtar kom ke ryhe, Kohkom me naха, Txesusu, kany me xarha kehtokonye, Khoryenkomо nenyhoryetxho me tehxatxhe. ¹¹ Onà wyaro nkehe, àmenhosahonhàrà, Khoryenkom karyehtanà.

Noro hona xeny me oyehtokonye, okhokahranye ro mak naха ha, noro ha.

Àro wyaro rma nkehe, àmenhosahonhàrà.

¹² Àme rye rma haxa naха, Kohkomо, toto kom hoko. Xuknewyana kom hoko, Xuknewyanahnà kom hoko xarha, àme rye rma haxa naха. Omerorон komо yohà rye me naха, Kohkomо. Apа y, uro ewakryeko kany komо ryhe, noro newakryenàr me rma haxa natxhe, omeroro. ¹³ Àro hoko rma, onà wyaro nkehe, àmenhosahonhàrà.

Apа y, uro enyhoryeko kany komо ryhe, Kohkomо wya, noro nenyhoryenàr me xaxa mpànà natxhe ha, omeroro.

Àro wyaro rma nkehe, àmenhosahonhàrà.

¹⁴ Àsok haxa hana natxow ha, toto kom ha. Noro hona xenyherа rma tehtokonye, uro enyhoryeko kahra rma hak natxow hamà. Onà wyaro xarha natxow hamà. Kryestu yokaytà yonytxahra rma tehtokonye, noro hona xenyherа rma hak natxow hamà. Àhyakanye àtohra rma hak natxhe, ekarymany komо. Àro ke, enytxahra rma hak natxow hamà.

15 Àsok hana natxow ha, ekarymany kom ha. Ànyakheranye rma Khoryenkom yehtoko, ekarymahra rma hak natxow hamà. Ànyahxemo kom hok haxa ryhe, onà wyaro nkehe, àmenhosahonhàrà.

Àsok hana nomokyatxow ha, àrwo yonyhorunu yokarymany kom ha. Nomokyatxow hamà. Omohtoho komo rma, ohxe rma haxa naha.

Àro wyaro rma nkehe, àmenhosahonhàrà.

16 Àsok hana natxow ha, àrwo yonyhorunu yonytxanyenhà�am ha. Omerorohra rma neyuhtxownà. Àhokonye rma, onà wyaro nkehe, Esaeyas heno nmenhootho.

Amna yohà y, orwonà amna nekaryemehe rma haryhe. Eyuknye komo ehxera mak naha. Tàwyanye enytxatxhe rma, eyukhura rma natxhe, toto komo.

Àro wyaro rma nkehe, Esaeyas heno nmenhootho.

17 Àsok hana tehxatxow ha. Onà wyaro tehxatxow hamà. Enytxany me tehxatxow hamà, anar komo wya Kryestu yokarymanàr ke mak ha. Noro hona harha tenyatxow hamà, enytxanyenhàr me kesnàr kom ke mak ha.

*Enytxanyenhàr   mehra   kat   natxowà
Xuknewyana komo katxhàrà on ha.*

18 Àsok hana natxow ha, Xuknewyana kom ha. Enytxanyenhàr mehra kat natxowà. Àna hamà, enytxanyenhàr me rma natxow hamà, onà wyaro tawro ke, àmenhosahonhàrà wya.

Omeroron komo hyaka tåtosom me natxhe hampànà, ekarymanye ro komo. Àrwon

komo yonytxany me natxhe hampànà,
yukryeka hon komo, omeroron komo.

Àro wyaro rma nkehe, àmenhosahonhàrà.
19 Uhutwanyenhàr mehra kat natxowà,
Xuknewyana komo. Uhutwanyenhàr me
rma natxow hamà. Moyses heno htxero,
Khoryenkomo rwonà menhoy hatà, nyamoro
hoko. Onà wyaro rma nkehe, ànmenhothàrà.

Matakuyatxhe hampànà, rowya anaryana
komo yowakryenàr ke. Khoryenkomo
mryenonàhnà nyamoro kany me
manatxow hamà, anaryana kom hoko.
Akàhpàn komo rma nyamoro kany me
xarha manatxhe, àhokonye. Rowya
nyamoro yowakryenàr ke, ewakhàra rma
haxa manatxhe hampànà.

Àro wyaro rma nkehe, Moyses heno nmenhotho.
20 Onà wyaro nkehe xarha, Esaeyas heno nmen-
hotho xarha.

Rohutwetxhe harha hampànà, anaryana komo.
Khoryenkomo hutwanàr xe amna naha,
kanyechnà rotho komo rma nyamoro
ha, Khoryenkomo uhutwamohsoko,
amna wya, kanyechnà rotho komo rma.
Nyamoro wya ryhe kehutwamohsehe
harha hampànà.

Àro wyaro rma nkehe, Esaeyas heno nmenhotho.
Àro wyaro tàwya tatoko rma, oseryehpàra ne-
hxakon hamà, noro heno, tkukur kom hona,
Ehsayewyana kom hona. **21** Nyamoro hoko rma,
onà wyaro nkehe xarha, noro heno nmenhotho.
Emahona ro romryenon komo yowakryenàr xe

rma wehxakon haryhe. Royuknyehnà ro me mak nehxatxkonà. Ranweknye ro me mak nehxatxkonà.

Àro wyaro rma nkehe, Esaeyas heno nmenhoho.

11

Ehsayewyana komo xanomkahnohpàra nexey hamà Khoryenkomo katxhàrà on ha.

¹ Àsok hana nay ha, Khoryenkomo ha. Àsok hana nay ha, tàmryenon kom hoko, Ehsayewyana kom hoko rma. Àxanomkahnohnyenhà�am me kat naye. Àna matà, àxanomkahnohnyenhà�am mehra naha. Àsok tawro hana. Uro ryhe, Ehsayewyana me wehxaha. Akmaraw heno yohamàtho me rma wehxaha. Benytxamen heno komo yohamàtho me rma wehxaha, uro ha. ² Ehsayewyana rma xanomkahnohpàra rma nexey hamà, Khoryenkomo. Àro ke, Ehsayewyana komo xanomkahnohnyenhà�am mehra nay hamà. Tàmryenon kom me nyamoro wahanonkaye, amnyehra. Nyamoro rma xanomkahnohpàra naha.

Khoryenkomo karyehtan hutwahra kat manatxowà. Eryeyas heno hoko àmenhosahonhàrà rma hutwahra kat manatxowà. Khoryenkomo yakoro nàrwonàmye hatà, noro heno, Ehsayewyana kom hoko. Àsok hana nkekona, noro heno ha. Atxke rma haxa natxhe, Ehsayewyana komo, omeroro rma, kekon heno hatà, Khoryenkomo wya. ³ Amna yohà y, orwonà yokarymanye ro heno komo yotahatxownà, nyamoro ha, kekon heno hatà. Omàn yawonotho

yanàhnohtxownà xarha. Faka yaknyohtohotho rma yanàhnohtxownà, oyowakryehra harha tehtxoho menye, kekon heno hatà. Urotho marma, oyowakryeny me rma wehxaha. Urotho xarha rotahanàr xe natxhe, nyamoro ha, kekon hatà, Eryeyas heno, Khoryenkomo wya, Ehsayewyana kom hoko. ⁴ Onà wyaro haxa neyukye hatà, Khoryenkomo. Àna matà, rowakryeny me rma natxhe, ukukuru komo, kekon hatà. ⁷ mew komo rma, rowakryeny me rma natxhe. Ronkurunhothàyamo rma nyamoro ha, kekon hatà. Baw yowakryehra ro mak natxhe ha, nyamoro ha, rowakryeny komo rma. Anaryana komo horyenà ro kuknonà rma yowakryehra ro mak natxhe ha, kekon hatà, Khoryenkomo, Eryeyas heno wya.

⁵ Amnye rma xarha, yaworo Khoryenkomo yowakryeny me rma rha natxhe, Ehsayewyana kukur komo, yakenohnà komo rma, noro nwanhanonkatxhàyamo rma. Tano me ro rma wahanonkatxownà, àhokonye towahke xaxa tesnàr ke mak ha. ⁶ Ohxe ehtxoho kom hoye rohra wahanonkatxownà. Towahke xaxa tehtxoho hoye ro haxa ryhe, wahanonkatxownà, tano me ro mak ha. Ohxe ehtxoho kom hoye ro àwya àwahanonkantokony haxa, onà wyaro kahtoràtho haryhe mà, kàwyanye, towahke tehtxoho hoye ro marma wahanonkatxownà, kahtoràtho haryhe mà, kàwyanye.

⁷ Àro ke, onà wyaro tketxow hamà, Ehsayewyana kom hoko. Ohxe tesnàr kom xe nehxatxkon haryhe, Khoryenkomo wya. Ohxehra

mak nehxatxkonà, àwya. Ukukuru kom marma ryhe, ohxe natxhe, àwya, yakenohnà komo rma, ànwanhanonkatxhàyamo rma. Anar komo, akàhpàrà rma natxhe, tàhnawonye. Akàhpàrà nyamoro yeryey hatà, Khoryenkomo, toyukhura esnàr kom ke. ⁸ Nyamoro hoko rma, onà wyaro nkehe, àmenhosahonhàrà.

Akàhpàrà ro me netxownà, Khoryenkomo, àhnawonye. Àro ke, tàwyanye noro yahoxetà yonyetoko, noro hutwahra rma nehxatxkonà. Tàwyanye noro rwonà yonytxantoko, uhutwahra rma nehxatxkonà. Àro wyaro rma nehxatxkonà, amnyehra. Àro wyaro rma natxhe, amnye rma xarha.

Àro wyaro rma nkehe, àmenhosahonhàrà. ⁹ Nyamoro hoko rma rha, onà wyaro nkehe xarha, Dafe heno nmehnotho xarha.

Tasahxemosom komo wyaro teryehorye rma haxa natxhe, nyamoro ha. Atxke mak natxhe. Àro ke, onà wyaro harha hak nahtxoko, teryehorye ehxemotho komo. Tatahohsosom me harha hak nahtxoko, anhà wya. Tarymaxem me hak nahtxoko. Tanàhnosom me hak nahtxoko, atxke tesnàr kom ke. ¹⁰ Enhura hak nahtxoko, tàhnawonye, ohutwahra tehtxoho menye. Teryewhamnohsomà roro me hak nahtxoko.

Àro wyaro rma nkehe, Dafe heno nemnhotho, Ehsayewyana kom hoko.

Amnye tonyhoryetxehkaxem me harha natxhe

hampànà Xuknewyana komo katxhàrà on ha.

¹¹ Àsok hana nehxatxkon ha, nyamoro ha, Xuknewyana komo rma. Natahohsotxownà hamà, tanhàn komo wya. Tanàhnohtàkaxem me kat natxowà, owyanye. Àna matà, tanàhnohtàkaxem mehra mak natxhe. Amnye nenyhoryetxhe harha, Khoryenkomo. Amnye rma haxa, anaro rha yana komo yonyhoryehe, atxke Xuknewyana komo yesnàr ke mak ha. Xuknewyanahnà komo rma yonyhoryehe. Àro hoye ro natakuyatxow hamà, Xuknewyana komo. Tatakuytxoho kom hoye ro, anatoko tonyhoryenàr komo xe rma rha natxow hana, Xuknewyanahnà komo wyaro rma rha. ¹² Xuknewyana komo yanhàn hoye ro, towakryexem me natxhe, anaro rha yana komo, omeroro. Ewakryehnà me harha Xuknewyana komo yehtxoho hoye ro, towakryexem me natxhe, Xuknewyanahnà komo. Amnye, tonyhoryetxehkaxem me harha natxhe hampànà, Xuknewyana komo. Enyhoryetxehkaxah me naymoro yehtoko, meya roro towakryexem me rma haxa natxow hamà, anaro rha yana komo, omeroro.

¹³ Xuknewyanahnà komo y, onà wyaro àkehe, owyanye. Xuknewyanahnà komo hyaka ryhe, Kryestu nànyaketxho me wehxaha. Àro ke, onà wyaro kany me wehxaha. Xuknewyanahnà komo hananàhnye uro, nyamoro hananàhnye me ryehtxoho, ohxe rma haxa naha, kany me wehxaha, ¹⁴ rokukuru komo yatakuynyàr horà, Xuknewyana komo rma yatakuynyàr horà. Àsok

tawro hana. Tatakuunyekonye rma, anatoko owyaronye rma rha tesnàr kom xe natxow hana. Khoryenkomo nenyhoryenàr me harha natxow hana, ukukuru kom ha.

¹⁵ Xuknewyana komo xanomkahnohtxownà httxer hakahpa, Khoryenkomo. Amnye newakryetxhe kahpa harha. Àwya àxanomkahnohtoho kom hoye ro, noro nàhnàn me harha natxhe, anaro rha yana komo. Àsok hana natxow ha, amnye ha. Khoryenkomo wya Xuknewyana komo yowakryetxhe rma, meya roro towakryexem me natxow hamà, anaro rha yana komo. Àwayehxemo kom waye anàmsah me ryhe, karyhe roro harha natxow hamà.

¹⁶ Àsok hana natxow ha, Xuknewyana kom ha. Katamaru wyaro natxow hamà. Katamaru hoye towsomà ryhe, enyhoru ro me nay hamà, Khoryenkomo wya tàmsom me esnàr ke. Àro ke, enyhoru ro me rma rha naха, katamaru xarha, tàmpànà rma, àro rma rha hoye esnàr ke mak ha. Àro wyaro rma rha, enyhoru ro me nehxatxkon hatà, Xuknewyana horyen heno komo. Àro ke, enyhoru ro me rma rha natxhe, ehamàthàyamo, omeroro. Natà wyaro xarha natxow hamà. Enyhoru ro me àmxar yehtoko, enyhoru ro me rma rha naха, akmatar xarha, omeroro. Àro wyaro rma rha enyhoru ro me natxhe, Xuknewyana komo, enyhoru ro me thoryen heno komo yesnàr ke mak ha.

¹⁷ Oryefera yohà wyaro xarha natxow hamà. Toto nenamàtho wyaro rma, enyhoru wyaro rma, natxhe. Omnyam haxa ryhe, Xuknewyanahnà

komo rma, enampànà wyaro manatxhe. Thoko rma ahtaxaho wyaro rma manatxhe. Àsok hana nay ha, oryefera yakmatatho ha, toto nemamatatho yakmatatho ha. Ehetahra ehtoko, tàxanomkahnohsom me nay hamà. Taxwexem me nay hamà. Àhryetayo me anaro hoye neryatxhe, toto komo, tànatkem komo. Anatoko thoko rma ahtaxahotho hoy hana neryatxow ha, oryefera waka, tànenamàthayam waka. Àro hoye ro tohkurye rye nay hamà. Toto wya axwentokono wyaro, Xuknewyana kukuru komo xanomkahnohye, Khoryenkomo. Àhryetayo menye Xuknewyanahnà kom haxa yeryeye, tàmryenon me harha, àwyaronye rma rha ewakryenàr kom horà.

18 Onà wyaro kahra nay hamà, anaro hoyenotho, oryefera yakmatatho wya. Oyoho rma haxa ohxe wehxaha, uro, kahra nay hamà. Àro wyaro rma rha, oyohonye rma haxa ohxe amna naха kahra ehtxoko, omnyamo, Xuknewyana komo wya. Onà ryhe hutwahkahpàra ehtxoko. Àmxarà yohkuryehra nay hamà, akmatarà, anaro hoye txexahotho. Àmxar hoye ro haxa ryhe tohkurye nay hamà. Àro wyaro rma rha, Xuknewyana kom hoye ro towakryexem me manatxhe, omnyamo. Àro ke, oyohonye rma haxa ohxe amna naха, kahra ehtxoko.

19 Anatoko onà wyaro màketxow hana. Axwexaho wyaro àxanomkahnohsah me natxow hamà, Xuknewyana komo, màketxow hana. Àro

hoye ro, anaro hoye txexaho wyaro towakryexem me amna naha, màketxow hana. **20** Àro wyaro owyanye tatoko rma, yaworo màketxow hamà. Onà wyaro kahra mak ehtxoko. Nyamoro yoho rma haxa ohxe amna nay hamà, kahra ehtxoko. Àsok tehtxoho kom hoye ro hana àxanomkahnohsah me natxow ha, nyamoro ha. Kryestu hona xenyhera tehtxoho kom hoye ro ryhe, àxanomkahnohsah me natxow hamà. Omnyam haxa ryhe, towakryexem me manatxhe, Kryestu hona owyanye xenyàr ke mak ha. Àro ke, ukurunkahnà me Khoryenkomo xenytxoko. **21** Àsok tawro hana. Àxanomkahnohxemo komo kurunhohra nehxakon hamà, noro ha. Tàmryenonàthàyamo rma kurunhohra nehxakon hamà. Nyamoro rma kurunhohra tehtoko, okurunhohrany xarha naha hampànà, Kryestu hona xenyhera harha oyehtokonye. Àro ke, noro hona mpàn xenytxoko.

22 Àsok hana nay ha, Khoryenkomo ha. Towahke xaxa nay hamà. Ewakhàra xarha nay hamà. Nyamoro hoko ewakhàra rma haxa naha, tanhàn komo wya atarymahonàr kom ke. Ohokony haxa ryhe towahke xaxa naha. Oyowakryeny kom hona xeny ro me oyehtokonye, towahke roro rma haxa naha, ohokonye. Noro hona xenyhera harha oyehtokonye, axanomkahnohyatxhe hampànà.

23-24 Nyamoro xarha, noro hona xeny me harha ehtokonye, tàmryenon me harha neryatxhe, Khoryenkomo. Ehnyahnà ro xaxa kax mak naha ha, noro ha. Krawame oryefera waka texem me

nay hamà, anaro hoye towsahotho. Thoko rma ahtaxahotho hoye towsahotho rma, krawame rma haxa texem me nay hamà, toto nenamàtho waka, anaro ro kaxe. Krawamehra mak texem me harha nay hamà, axwexahotho, ehàthàr waka harha, àro rma rha kax mak ha. Àro wyaro rma rha, krawamehra towakryexem me harha natxhe hampànà, Xuknewyana komo. Àsok hana manatxow ha, omnyam ha, Xuknewyanahnà komo. Tàmryenon me Khoryenkomo nyeryetxho me manatxow hamà. Àro ke, tàmryenon me noro nenyàr me rma rha natxhe hampànà, Xuknewyana komo xarha, noro hona tàwyanye xenyetok mak ha.

Omeroron komo hnàñ yawo rma haxa Khoryenkomo yehtxoho yokarymatxhàrà on ha.

²⁵ Rowtà komo y, onà wyaro tawro xehra wehxaha, owyanye. Xuknewyana kom yoho rma haxa ohxe amna nay hamà, tawro xehra wehxaha, owyanye. Àro ke, ohxe harha Xuknewyana komo yehtxoho wekarymehe, owyanye. Uhutwamohsohra rma hak nehxakonà, Khoryenkomo, amnyehra. Amnye rma haxa hutwamohsehe. Àro ke, onà wyaro wekarymehe, owyanye.

Àsok hana natxow ha, Xuknewyana kom ha. Ukukuru komo rma, atxke natxow hamà. Tàhnawonye akàhpàra netxownà, Khoryenkomo, toyukhura esnàr kom ke. Atxke rma hak nyamoro yehtoko, Xuknewyanahnà kom haxa yonyhoryenàr hok na, Khoryenkomo. Xuknewyanahnà kom

hoye tànwahanonkatxhàyamo yonyhoryetxehkehe, omeroro mak ha. ²⁶ Tàwyà nyamoro yonyhoryetxehkatxhe rma, Xuknewyana komo xarha yonyhoryetxehkehe. Àro hoko rma, onà wyaro nkehe, àmenhosahonhàrà.

Nomokyaha hampànà, konyhoryeny komo. Seyaw honotho rma noro ha. Anhànàthàyamo yowyaha hampànà, tàmryenon komo hyaye, Xako heno yohamàthàyamo hyaye. Khoryenkom hokon me harha neryatxhe hampànà.

Àro wyaro rma nkehe, àmenhosahonhàrà. ²⁷ Onà wyaro nkehe xarha, àmenhosahonhàrà xarha.

Rowya anhànàthàyamo yownàtoko rma, onà wyaro àkehe hampànà, àwyanye. Romryenon komo yonyhoryetxehkany me harha wehxaha, àkehe hampànà, àwyanye.

Àro wyaro rma nkehe, àmenhosahonhàrà.

²⁸ Àrwo yonyhorunu yoyukhura rma hak natxhe, Xuknewyana komo. Àro ke, nyamoro xanhànà wyaro naха, Khoryenkom, oyonyhoryenàr komo xe tesnàr ke mak ha, Xuknewyanahnà komo rma yonyhoryenàr xe tesnàr ke mak ha. Noro nwahanonkatxhàrànhàr me mak natxhe, Xuknewyana komo. Àro ke, àxenyе rma naха, noro ha, àhoryen heno komo wahanonkanyenhàr me tesnàr ke. ²⁹ Àsok tawro hana. Anar me harha ehutwahra ro mak naха ha, àhokonye, tànewakryenàr kom hoko, tànwahanonkatxhàyamonhàr hoko.

³⁰ Amnyehra Khoryenkomо yoyukhura mehxatxkonà, omnyamo, Xuknewyanahnà

komo. Ohnàn kom yaw harha naha, Khoryenkomo, toyukhura Xuknewyana komo yesnàr ke mak ha. ³¹ Amnye rma, noro yoyukhura rma natxhe, nyamoro ha. Amnye, àhnàn kom yaw harha mpànà naha ha, Khoryenkomo. Ohnàn kom yawo tehtxoho wyaro, àhnàn kom yawo rma rha mpànà naha ha.

³² Toto kom hoko àme rye rma haxa naha, Khoryenkomo. Royuknyehnà me rma hak nahtxoko, toto komo, omeroro, kanyenhàr me naha. Royuknyehnà me rma hak nahtxoko, àhnàn kom yaw harha ryehtxoho me, omeroron komo hnàn yaw harha ryehtxoho me, kanyenhàr me naha, Khoryenkomo.

Ehonomnà me xaxa Khoryenkom yehtxoho on ha.

³³ Àsok hana nay ha, Khoryenkomb ha. Taywero rma haxa nay hamà. Omeroro uhutwatxehkanye ro me rma haxa nay hamà. Àsok hana khutwetxow ha. Àsok hana keryatxow ha. Uhutwahra ro mak tehxatxow hamà, kohonye rma haxa esnàr ke mak ha. ³⁴ Àro hoko rma, onà wyaro nkehe, àmenhosahonàrà.

Kohkomo yehutwatxho hutwahra ro mak tehxatxow hamà. Onà wyaro kahra tehxatxow hamà, àwya. Apa y, uro enytxako, yaworo owya uhutwatxho me, kahra ro mak tehxatxow hamà, àwya. ³⁵ Apa y, akatxho wàmyako, àro ke mehemen hamà, rowya, kahra ro mak tehxatxow hamà, àwya. Ehetàhkhra ro mak naha ha, noro ha, kàwyanye.

Àro wyaro rma nkehe, àmenhosahonhàrà.

³⁶ Omeroro nakàhtotàhkaye. Tànakàhtothàr yohà rye me rma haxa naha. Omeroro rma nakàhtotàhkaye, tàwyano ro me ehtxoho me. Onà wyaro katxho roro me hak nahko, noro ha. Ehonomnà me xaxa naha, katxho roro me hak nahko. Àro wyaro hamà tkatxe.

12

Ohun komo tàmtxoko Khoryenkomo wya katxhàrà on ha.

¹ Rowtà komo y, àro wyaro kàhnàñ kom yawo rma haxa naha, Khoryenkomo. Àro ke, onà wyaro àkehe, owyanye, teryewrye ro. Ohun komo tàmtxoko, Khoryenkomo wya. Apa y, owyano ro me hak nahko, rohunu, katxoko, àwya. Amnyehra, Khoryenkomo wya tàmsomà ryhe, totahaxem me nehxakonà. Etahahnà haxa tàmtxoko, ohun komo rma. Àwayehpàñà rma tàmtxoko, àwya, noro yoyuknye ro me esnàr horà. Owyanye ohun komo yàmtaho rma, enyhoru ro me naha, Khoryenkomo wya. Onàmrà komo yahohsaha, noro ha. Noro yowakryetxho ryhe àro ha, owyanye, ekato me mak ha.

² Àsok hana natxow ha, toto kom ha. Tano me ronye rma neryehotetxow hamà. Nyamoro hoko ehohkahra ro mak ehtxoko. Anar me harha ehtxoko, ohnawonye. Ohxe roro harha ehutwatxoko. Àro wyaro ohxe harha oyehutwantokonye, Khoryenkomo yehutwatxho ryhe muhutwetxow hamà. Onà wyaro ryhe ryesnàr xe nay hamà,

Khoryenkomo, màketxow hamà. Noro yehutwatxho yawo ro kehtokonye, ohxe tehxatxow hamà. Noro teryehotanàhyatxow hamà. Ohxe ro mak tehxatxow hamà, noro yehutwatxho yawo ro kehtokonye mak ha.

³ Towahke rma haxa nehxakonà, Khoryenkomo, rohoko. Àro hoye ro hananàhno ynye ro me ryeryeye, noro ha. Àro ke, onà wyaro khananàhyatxhe. Ehonomnà mehra oyehtokonye, ehonomnà me osonyhera ehtxoko. Àsok tawro hana. Tanoto me oytxownà hamà, Khoryenkomo, Kryestu hona owyanye xenytxoho hoye ro mak ha. Anar me rha ayanotomatxownà mak ha. Ehonomnà me hana, ehonomnà mehra haxa hana, ayanotomatxownà ha. Àro ke, yaworo ehutwatxoko. On hoko ryhe ranotomaye, Khoryenkomo, tatoko owyanye, yaworo ehutwatxoko.

⁴ Àsok hana nay ha, khun ha. Towenyxa nay hamà. Towenyxano rma, yake rma nay hamà. Anar me rha nay hamà, konuru rma, kownar xarha, khanar xarha, kàhror xarha. ⁵ Àro wyaro rma rha tehxatxhe, kàwyam xarha, Kryestu mryenon komo. Khunu wyaro, yake rma rha tehxatxhe. Anar me rha tanotomaxem me tehxatxhe. Noro rye me mak tehxatxhe, Kryestu yohà rye me kesnàr kom ke. Noro rye me kehtxoho kom hoye ro, towenyxano wyaro tehxatxow hamà, khunu wyaro rma rha.

⁶ Anar me rha tàywero oyeryatxhe, Khoryenkomo, towahke xaxa tehtxoho hoye ro mak ha. Àro hoye ro, anar me rha atamohtxoko,

noro hyaka. Tànhutwamohsothàrà yokarymanye ro me ryhe anar komo yeryaha, noro ha. Nyamoro rma hak nekarymatxowà. Khoryenkomо nhutwamohsothо marma hak yokarymatxowà.

⁷ Towtà komo yakoronomanye ro me ryhe anar komo yeryaha. Nyamoro rma hak nakoronomatxowà. Towtà komo hananàhnye ro me ryhe anar komo yeryaha. Nyamoro rma hak hananàhtxowà. ⁸ Towtà komo wya, onà wyaro mpàn ehtxok ha, kanye ro me ryhe anar komo yeryaha. Nyamoro rma hak àro wyaro nkatxowà. Towtà komo yowakryenyе ro me ryhe anar komo yeryaha. Nyamoro rma hak newakryetxowà, amemra rma. Towtà komo yonye ro me ryhe anar komo yeryaha. Nyamoro rma hak nenytxowà, amotohpàra rma. Ekeh komo yakoronomanye ro me ryhe anar komo yeryaha. Nyamoro rma hak nakoronomatxowà, teryehorye rma.

Anaro rha hoko hananàhno yeryetxhàrà on ha.

⁹ Toto hoko, noro xan uro kany me oyehtokonye, yaworo xaxa katxoko. Toto kom xe xaxa ehtxoko. Anhà xehra ro mak ehtxoko. Enyhoru hoko rma haxa ehtxoko. ¹⁰ Noro rye me tehtokonye, osox natxow hamà, toto komo. Àro wyaro rma rha os-oxe rma haxa ehtxoko. Roho nyhe naha, mosonà, kany me ehtxoko, omnyamo ro rye rma.

¹¹ Kohkomо hyaka atamohtxoko. Amotohpàra ro mak ehtxoko. Àhyaka ayatamoknyàr kom hoko, teryehorye rma haxa ehtxoko, ohnawonye.

¹² Amnye towakryexem me oyehtxoho kom hona ro manatxow hamà. Àro hoye ro, teryehorye

rma haxa ehtxoko. Anar komo wya oyeryewhamnohtoho komo enàmtxoko. Ohsànàhpàra rma ehtxoko. Emahona ro orwonàmtxoko, Khoryenkom yakoro.

¹³ Kryestu mryenon komo ewakryetxoko. Ewakryehnàtho komo rma ewakryetxoko, akatxho kom hoye, anyahrà kom hoy xarha. Ohyakanye hawana me toto komo yomoknàtoko, nyamoro ewakryetxoko.

¹⁴ Onà wyaro katxoko, oyeryewhamnohnye kom hoko. Apa y, nyamoro ewakryetxoko, katxoko, Khoryenkomoy wa, àhokonye. Tanàhnohsom me hak nahtxoko, kahra mak ehtxoko.

¹⁵ Anar komo, teryehorye natxow hana. Nyamoro yakoro, teryehorye rma rha ehtxoko. Anar komo, nekhoketxow hana. Nyamoro yakoro ekhokatxoko.

¹⁶ Eten kom hok oyehtokony hana, àro kom hoko àme rye rma uhutwatxoko, omnyamo ro rye rma. Ehonomnà uro kahra ehtxoko. Ehonomnàhnà komo yakoron me haxa ehtxoko. Uhutwatx-ekanye ro uro ha kahra ro mak ehtxoko.

¹⁷ Anar komo wya owàràhyakantokonye, ohsànàhpàra rma ehtxoko. Àwàràhyakahranye ro mak ehtxoko. Enyhoru moson hamà katxho me oyesnàr komo xe ehtxoko, toto komo wya, omeroron komo wya. ¹⁸ Towahke roro ehtxoko, toto kom hoko, omeroron kom hoko. Anatoko newakàhkahyatxow hana, anar komo, ohokonye. Nyamoro hoko rma, towahke rma ehtxoko, ewakàhkahpàra harha esnàr kom horà.

¹⁹ Ronàhnàn komo y, ohsànàhpàra ro mak ehtxoko. Khoryenkomoy ryhe ryehenàhyaha,

ranàhnohnyenàyamotho hoko, katxok haxa. Àro hoko rma, onà wyaro nkehe, àmenhosahonhàrà. Uro ryhe, kohsànàhyaha hampànà, roxanhànàtho kom hoko, kehe, Kohkomo.

Àro wyaro rma nkehe, àmenhosahonhàrà. ²⁰ Onà wyaro nkehe xarha, àmenhosahonhàrà xarha.

Onà wyaro haxa ehtxoko, axanhàn kom hoko. Ànyahpàra ehtokonye, nyamoro ànyahmatxoko. Twohtxahke ehtokonye, nyamoro àwokhatxoko. Àro wyaro owyanye towakryetxho kom hoye ro nehyahamnohyatxow hamà, axanhàn komo, tanhànàthàyam hoko.

Àro wyaro rma nkehe, àmenhosahonhàrà. ²¹ Ayanhàn kom hokon me oyeryherany hak nahko, nyamoro yanhànàtho. Nyamoro ewakryetxok haxa. Àro wyaro rma anhà marymetxow hamà.

13

Àsok hana natxow ha owto yoh kom ha katxhàrà on ha.

¹ Àsok hana natxow ha, owto yoh kom ha. Àsok hana natxow ha, kofehnu kom ha. Khoryenkocom yano me ehonomnà me natxow hamà, owto yoh komo, kofehnu komo xarha. Khoryenkomo yano menohnà, exhera ro mak natxhe ha, ehonomnà komo. Ehonomnà me netxownnà, noro ha. Àro ke, nyamoro teyukyatxow hamà. ² Kàwyanye anweknyetokony haxa, Khoryenkomo nwahanonkatxhàyamo rma tanwekyatxhe.

Kàwyanye tanweketxhenye rma, kanàhnohyatxhe hampànà, nyamoro ha.

³ Àsoken komo ryhe noseryehyatxowà, owto yoh kom hona, kofehnu kom hona. Ohxe ehxemo kom katà noseryehyatxowà, àhonanye. Oseryehpàra natxow hamà, ohxe ehxemo komo. Atxke ehxemo kom haxa ryhe noseryehyatxhe. Ohxe oyehtokonye, oseryehpàra manatxow hamà, owto yoh kom hona, kofehnu kom hona. Ohxe natxhe moxamo, ketxow hamà, nyamoro ha, ohokonye. ⁴ Àsok tawro hana. Khoryenkomo ryhe nanotometxow hamà, oyowakryenàr kom horà. Nanotometxhe xarha, anhàtho komo yanàhnohrà horà. Khoryenkomo yano me, onà wyaro kany me natxhe. Amna ayanàhnohyatxhe hampànà, kany me natxhe, atxke ehxemo komo wya. Nanàhnohyatxhe xaxa mak hampànà. Àro ke, atxke oyehtokonye, oseryehtxok mak hampànà, àwyanye ayanàhnohrà kom hona. ⁵ Àro ke, nyamoro eyuhtxok hampànà, ayanàhnopohranye Khoryenkomo yehtxoho me. Ohnawonye ohxe wehxaha kany me oyehutwatxho meny xarha, eyuhtxok hampànà.

⁶ Àro ke, otxenyerun kom hoye màmyatxhe xarha, àwyanye, owto yoh komo wya, kofehnu komo wya. Àsok tawro hana, Khoryenkomo yanoto me esnàr kom ke hamà. Noro yanoto rma, txenyeru yahohsatxhe, tàwyanye toto komo yakoronomatxho me. ⁷ Tàmporye naha, otxenyerun kom hoye, àwyanye. Àro ke tàmtxoko. Àwyanye amna txenyerunu tàmtxoko tatoko rma, tàmtxoko,

àwyanye. Ehonomnà me ehtokonye, ukurunkahnà me xenytxoko.

Osoxe rma haxa ehtxoko katxhàrà on ha.

8 Eten kom hana mehetàhktxow ha. Owyanye ehetàhkantoko rma, ehematxehkatxoko, tkatxehkaxe ro, ehetàhkahra harha oyehtxoho menye. Ehetàhkanyehnà rma, osox ehtxoko katxho me rma manatxhe ha. Àro ke osoxe rma haxa ehtxoko. Ohoyen komo xe oyehtokonye, Moyses heno nmenhoto meyuhtuketxow hamà. Kàyweronàhyamatxho komo rma meyuhtuketxow hamà.

9 Àsok hana nay ha, kàyweronàhyamatxho kom ha, anar komo hetx hokohra ehtxoko katxho rma, anar komo ynyo hokohra ehtxoko katxho xarha, toto yotahahra ehtxoko katxho xarha, toto katxhoho yarhàra ehtxoko katxho xarha, toto katxho hoko eholkahra ehtxoko katxho xarha. Àsok hana nay ha. Omeroro rma, toto komo xe ehtxoko katxho me rma nay hamà, kàyweronàhyamatxho komo. Osox oyehtxoho wyaro rma, ohoyen komo xe xaxa ehtxoko, katxho me rma nay hamà, omeroro. **10** Àsok tawro hana. Toto xe kehtokonye, noro yanàhnopàra tehxatxow hamà. Àro ke, khoyen komo xe roro kehtokonye, kàyweronàhyamatxho komo teyuhtuketxow hamà, omeroro mak ha.

Mexehra nomokyan hamà tketxhe Kohkom yomoknàr hoko katxhàrà on ha.

11-13 Àro wyaro osox tehxorye tehxatxhe, Kohkom yomohtoho hahnoke esnàr ke. Konyhoryetxehkaxenye nomokyaha, noro ha.

Amnyehra, kàwyanye noro yahosàtxhe rma, àhahnokehra hak nehxakonà. Amnye rma àhahnok haxa naha. Enmahpaya ehtoko, onà wyaro nketxow hamà, toto komo. Mexehra nenmahyan hamà, ketxhe. Àro wyaro rma rha, onà wyaro tketxhe, kàwyamo. Mexehra nomokyan hamà, tketxhe, Kohkom yomoknàr hoko.

Àro ke, enyhoru hokon me tehxorye tehxatxow hamà. Enmahpaya ehtoko, ànàkhàra harha natxow hamà, toto komo. Haketxow hamà, tomyawon kom hoko tesnàr kom horà. Àro wyaro rma rha, enyhoru hokon me tehxorye rma haxa tehxatxhe, mexehra noro yomoknàr ke.

Anar komo ryhe, tanhàn komo hoko natxow hamà, awaràñ wawo tesnàr kom ke, Khoryenkom hutwahra rma tesnàr kom ke. Nyamoro wyarohra tehtxe. Ohxe roro tehtxe, awasàñ ho kesnàr kom ke, Khoryenkom hutwany me rma kesnàr kom ke.

Àsok hana natxow ha, waha kom ha. Ohxe newomumttxow hamà, tàxanhàn kom hona tekurunhonàr kom horà. Tewomumtosom komo wyaro tekurunhotxe, kanhàn kom hona. Ohxe roro tehtxe, kekurunhonàr komo. Àro ke, àmanhohra tehtxe. Ànyerhontahra tehtxe xarha. Àwayamontahra tehtxe xarha. Tweromnà mehra tehtxe xarha. Osoyhera tehtxe xarha. Atakuyhera tehtxe xarha.

¹⁴ Onà wyaro haxa tehtxe. Txesusu Kryestu yoh me roro tehtxe. Kohkom yoh me roro tehtxe, noro wyaro ohxe roro kehtxoho menyé. Kanhàn kom hoko eholkahra harha tehtxe. Khun kom hoye ro eryehotahra harha tehtxe.

14

*Àna matà anar me muhutwetxhe omnyamo
kahra ehtxoko katxhàrà on ha.*

¹ Àsok hana natxow ha, okukuru kom ha. Kryestu hona nenyatxow hamà. Yaworon hutwatxehkahra mak natxhe. Hutwetxhe rma haryhe. Kryestu mryenon me rma nyamoro xenytxoko. Ameryekahranye rma ehtxoko. Àna matà, anar me muhutwetxhe, omnyamo, kahra ehtxoko, àwyanye.

² Tonohorye naha, woto, omeroro, ketxhe, anar komo, yaworon hutwany komo. Uhutwanyehnà kom haxa ryhe, woto yonohra mak natxhe. Nyah marma yonahyatxhe, nyamoro ha. ³ Woto yonony me oyehtokonye, nyamoro xanomkahnohpàra ehtxoko. Woto yononyehnà me haxa oyehtokonye, onà wyaro kahra ehtxoko, woto yonony komo wya. Atxke manatxhe, kahra ehtxoko, àwyanye, Khoryenkomo mryenon me esnàr kom ke. Tàmryenon me rma nenyatxhe, noro ha. ⁴ Ayanoto kom mehra mak natxhe, nyamoro ha. Anaro yanoto me haxa natxhe. Àro ke, omnyamo ryhe, atxke manatxhe, kahra ehtxoko, àwyanye. Kohkomo ryhe, anotomany kom me naha. Noro rma nakoronometxhe xarha, ohxe manatxhe katxho me ehtxoho menye. Àro ke, ohxe manatxhe katxho me xaxa mpànà natxhe ha, nyamoro ha.

⁵ Onà wyaro kany me xarha manatxow hamà. On yawasànà ryhe, ohxe rma haxa naha, kany me natxhe, anar komo. Anaro yawasàn yoho rma haxa ohxe naha, onà, kany me rma natxhe.

Anar kom haxa ryhe, onà wyaro kany me natxhe. Àme rye rma naha, on yawasànà, anaro yawasàn xarha, omeroro, kany me natxhe. Àsok kany me haxa oyehtokony hana, yaworo uhutwatxoko, ohnawonye. Àro wyaro rowya tatoko, yaworohra àken hana, kahra mak ehtxoko. Khoryenkom yano me yaworo uhutwen hamà katxok haxa, ohnawonye.

⁶ Anaro yawasàn yoho rma haxa ohxe naha, onà, kany komo rma, Kohkomo yoyuknur xe natxow hamà. Àme rye rma naha, on yawasànà, anaro yawasàn xarha, omeroro, kany komo xarha, noro yoyuknur xe rma rha natxow hamà. Woto yonony komo xarha, noro yoyuknur xe rma rha natxow hamà. Àro ke, apa y, ohxe onàmàthàrà mosonà, ketxow hamà, tot kom hoko. Woto yononyehnà komo xarha, noro yoyuknur xe rma rha natxow hamà. Nyamoro xarha, apa y, ohxe onàmàthàrà onà, ketxhe, Khoryenkomо wya, tanyahrà kom hoko. Àro ke, osoxanomkahnohpàra ehtxoko.

⁷ Àsok tawro hana tano rma hak tehxatxow ha. Kano me ronye rma keryehotatho mehranye, tano rma hak tehxatxow hamà. Àsok tawro hana twayehyatxow ha. Kano me ronye rma keryehotatho mehranye rma rha twayehyatxow hamà. ⁸ Tano rma hak kehtokonye, Kohkomo yeryehotanàhtoho me tan tehxatxhe, noro yano me mak ha. Kwayehnàtokony xarha, noro yeryehotanàhtoho me rma rha twayehyatxhe, noro yano me rma rha. Àro ke, tano rma hak kehtokonye, Kohkom yanoto me tehxatxow hamà.

Kwayehnàtokony xarha, noro yanoto me rma rha tehxatxow hamà. ⁹ Àsok tawro hana. Tanoto me kehtxoho menye ryhe wayehye, Kryestu. Karyhe harha nasanàmye. Àro ke, Kohkom me naha, noro ha. Àwayehxemo kom yoh me rma naha. Tano rma hak tehxem kom yoh me xarha naha.

¹⁰ Àsok hana manatxow ha. Atxke manatxhe ketxow hana, okukuru komo, towtà komo wy. Anar komo xarha, towtà komo xanomkahnohyatxow hana. Àro wyaro oyehtokonye, ohxehra manatxow hamà. Khoryenkomo ryhe, khutwamohsonye ro kom me naha. Amnye, noro hyaka tàtetxhe hampànà, àwya khutwamohsonàr kom horà. Ohxe kehtxohotho komo hutwamohsehe hampànà. Atxke kehtxohotho komo xarha hutwamohsehe hampànà. ¹¹ Àro hoko rma, onà wyaro nkehe, àmenhosahonhàrà.

Tehxemà roro uro ha, kehe, Kohkomo. Àro ke, onà wyaro àkehe. Rakrataka neryewtetxhe hampànà, tosoknar kom ho, toto komo, omeroro. Ehonomnà me xaxa manaha, ketxhe hampànà, rowya, kehe, Kohkomo.

Àro wyaro rma nkehe, àmenhosahonhàrà. ¹² Noro hyaka tontokonye rma, toskarymetxhe hampànà, kàwyamo, omeroro, Khoryenkomo wy.

Kowtà komo yanàhnohpàra tehtxe katxhàrà on ha.

¹³ Àro wyaro amnye khutwamohsotàhktxhe hampànà, Khoryenkomo. Àro ke, atxke manatxhe kahra harha tehtxe, kowtà komo wy. Onà wyaro ryhe tehtxe. Kowtà komo yanàhnohpàra

tehtxe. Eten kom hok kehtxoho kom hoye ro hana natanàhnohyatxowà, kowtà komo, anhà onà katxho hoko kehtxoho kom hoye ro hana, enyhoru onà katxho hoko kehtxoho kom hoye ro haxa hana. Àro hokohra harha tehtxe, atanàhnohpàra ehtxoho menye. Anhà onà katxho hokohra tehtxe, enyhoru onà katxho hokohra xarha tehtxe, atanàhnohpàra ehtxoho menye.

¹⁴ Àro wyaro rma rha tehtxe, woto yonotho hoko. Woto yonotho ohxe nay hamà. Kanàhnohpàranye nay hamà. Àro wyaro thutwetxow hamà, Txesusu rwonàmàthàrà hoye ro, Kohkomo rwonàmàthàrà hoye ro. Onà wyaro haxa nketxhe, anar komo, kowtà kukuru komo. Ohxehra mak naха, woto, ketxhe. Tononàr xehra haxa we naха ha, Khoryenkomo, rowya, ketxhe, kowtà kukuru komo. Àro wyaro tehutwantokonye rma, tonohra natxow hamà. Tàwyanye tonontok haxa, atxke natxow hamà. ¹⁵ Anatoko owyanye woto yononàrà yonyatxow hana. Àro hoye ro nehohketxow hana, woto yonotho hoko. Tàwyanye tonontoko rma, natanàhnohyatxow hamà, owyanye tonotho hoye ro mak ha. Àro ke tonohra harha ehtxoko, atanàhnohpàra ehtxoho menye. Owyanye tonontoko rma, oyowntà komo yatanàhnoprà xe manatxow hamà. Àxehrany harha manatxow hamà. Kryestu wayehye, tàwyà nyamoro yonyhoryetxho me. Àro ke, tatanàhnohsom me txeryheranye ehtxoko. Woto yonohra ehtxoko, atanàhnohpàra nyamoro yehtxoho me.

¹⁶ Anatoko owàràhyaketxow hana, anar

komo, oyowtà komo rma. Woto yonotho hoko oyehtokonye rma, owàràhyaketxow hana. Woto yonotho ohxe naha kany me rma oyehtokonye, owàràhyaketxow hana. Àro ke, woto yonotho hokohra harha ehtxoko. Enyhoru rma hokohra ehtxoko, owàràhyakahranye ehtxoho menye.

¹⁷ Kàkayaryet kom me naha, Khoryenkomo. Àmryenon kom me tehxatxhe. Àro ke, woto hoko atameryekahra tehtxe. Woknano hoko atameryekahra tehtxe. Onà wyaro kehtxoho kom hok haxa tehtxe. Ohxe roro kehtxoho kom hoko tehtxe. Towahke roro kehtxoho kom hoko xarha tehtxe. Teryehorye roro kehtxoho kom hoko xarha tehtxe. Khoryenkomo yokato yano me ryhe, àro wyaro ohxe kehtxoho kom hoko tehtxe. ¹⁸ Àro wyaro rma Kryestu yanoto me kehtokonye, ohxe tehxatxow hamà. Ohxe manaha, rowya, katxho me tehxatxhe, Khoryenkomo wya. Ohxe manaha katxho me rma rha tehxatxhe, toto komo wya xarha.

¹⁹ Àro ke atameryekahra tehtxe. Towahke roro rma haxa tehtxe, othoko. Tatakoronomatxe, khananàhtoho kom yawo ro rma haxa kehtxoho menye.

²⁰ Anatoko Khoryenkomo nenyhoryetxho komo manàhnonyatxow hana, owyanye woto yononàr ke mak ha. Tonohra haxa ehtxoko, anàhnopàranye oyehtxoho menye. Woto ohxe naha, omeroro, katxho ryhe, yaworo xaxa mpànà naha ha. Oyowtà komo yanàhnointoh haxa ryhe, atxke naha. Àro ke, woto yonotho hoye ro owyanye anàhnohnàtokonye, atxke manatxhe. ²¹ Eten hoye ro hana natanàhnonyatxow hana, oyowtà kom ha,

owyanye woto yonotho hoye ro hana, owyanye ufa xkun yontoho hoye ro haxa hana, anaro rha hoko oyehtxoho kom hoye ro haxa hana. Àro kom hokohra tehxorye manatxhe, atanàhnohpàra ehtxoho menye.

²² Anatoko onà wyaro màketxow hana, anaro rha hoko oyehutwanàr kom me. On hoko ryehtoko, ohxe wehxan hamà, Khoryenkom yano me, màketxow hana. Àro wyaro owyanye tatoko rma, owya rma katxoko, Khoryenkomо wya xarha. Anar komo wya kahra ehtxoko, àwyanye atxke esnàr hona. Owyanye on hoko ryehtoko ohxe wehxan hamà tatoko rma, ohxe rma mehutwetxow hamà. Atxke wehxaha kahra rma manatxow hamà. Àro ke, teryehorye manatxow hamà. ²³ Onà wyaro kahra mak ehtxoko. On hoko ryehtoko, ohxehra wehxan hana, àna hana, kahra ehtxoko. Àro wyaro owyanye tatoko rma, àhokohra ro mak ehtxoko. Àhoko oyehtokony haxa, atxke manatxow hamà, onà wyaro kahra oyesnàr kom ke, on hoko ryehtoko ohxe wehxan hamà, Khoryenkom yano me, kahra oyesnàr kom ke. Àsok tawro hana. Eten kom hok kehtokony hana, onà wyaro kany me tehxorye tehxatxhe. On hoko ryehtoko ohxe wehxan hamà, Khoryenkom yano me, kany me tehxorye tehxatxhe. Àro wyaro kahra kehtokonye, àhokohra tehxorye tehxatxhe. Àhok kehtokony haxa, anhà hoko rma tehxatxow hamà.

15

Rowtà weryehotanàhyan hamà tkatxe katxhàrà

on ha.

¹ Yaworon hutwany me tehxatxow hana. Yaworon hutwanye rma, anar komo hnàñ yawo rma tehxorye tehxatxhe. Yaworon hutwatxehkanyeñna komo hnàñ yawo rma tehxorye tehxatxhe. Nyamoro yakoronomany me tehxorye tehxatxhe. Onà wyaro kahra tehxorye tehxatxhe. Onà wyaro hak wehx, rano me ro mak ha, ryeryehotatho me mak ha, kahra tehxorye tehxatxhe. ² Onà wyaro haxa tkatxe. Rowtà weryehotanàhyan hamà, ohxe ehtxoho me, khananàhtoho kom yawo ro nyhe ehtxoho me, tkatxe.

³ Àsok hana nehxakon ha, Kryestu ha. Onà wyaro kahra nehxakon hamà. Onà wyaro hak wehx, rano me ro mak ha, ryeryehotatho me mak ha, kahra nehxakon hamà. Noro hoko rma, onà wyaro haxa nkehe, àmenhosahonhàrà.

Apa y, twàràhyakaxem me wehx-aha. Owàràhyakanye komo ryhe rowàràhyaketxhe.

Àro wyaro rma nkehe, àmenhosahonhàrà, Kryestu hoko.

⁴ Àsok hana nay ha, Khoryenkom karyehtan ha, àmenhosahonhàrà. Benhosom me nehxakon hamà, thananàhsomà ro me kehtxoho menye. Àro hoye ro tenàmyatxow hamà, keryewhamnohtoho komo. Towankaryhe tehxatxhe xarha, Khoryenkom karyehtan hoye ro. Àro ke, amnye towakryexem me kehtxoho kom hona ro tehxatxhe.

⁵ Enàmnye me keryatxhe, Khoryenkom. Towankaryhe xarha keryatxhe. Àro ke, noro

yakoro kàrwonaha, ohokonye. Apa y, othoko towahke rye rma haxa txetxoko, àme rye rma haxa ehutwatxho menye, àkehe, àwya, ohokonye. Àro wyaro oyehtokonye, Kryestu Txesus yano me ohxe manatxow hamà. ⁶ Àro wyaro towahke rye oyehtokonye, onà wyaro kany me rye rma haxa manatxow hamà, omnyamo ro rye rma. Ohxe xaxa nay hamà, Khoryenkomo, kany me rye rma haxa manatxhe, àme rye rma haxa oyehutwanàr kom ke. Txesusu Kryestu yàmà rma noro ha, Khoryenkomo. Kohkom yàmà rma noro ha.

*Ohxe xaxa manaha katxow haka
Xuknewyanahnà komo Kohkomo wyà katxhàrà
on ha.*

⁷ Towahke rma haxa nehxakonà, Kryestu, ohokonye. Noro wyaro towahke rye rma haxa ehtxoko, omnyam xarha, othoko. Tàwyanye towahke rye oyonyetokonye, onà wyaro nketxow hamà, toto komo. Ohxe xaxa nay hamà, Khoryenkomo, ketxow hamà.

⁸ Onà wyaro ryhe àkehe, owyanye. Xuknewyana komo yakoronoman y me nomokye, Kryestu, tårwonàmàthàr yawo ro Khoryenkomo yehtxoho me. Àsok tawro hana. Kowakryetxhe xaxa mak hampànà, kanyenhàr me nehxakon hatà, Khoryenkomo, àhoryen heno komo wyà. Àro ke, akoronoman kom me nomokye, Kryestu. Àro hoye ro tårwonàmàthàr yawo ron me Khoryenkomo hutwamohsoy hamà.

⁹ Àro hoye ro rma rha, onà wyaro nketxow hamà, Xuknewyanahnà komo xarha. Ohxe xaxa nay hamà, Khoryenkomo, kàhnà kom yawo rma

haxa tesnàr ke, ketxow hamà. Àro hoko rma, onà wyaro nkehe, àmenhosahonhàrà.

Apa y, onà wyaro àkehe, owya, Xuknewyanahnà komo nenytxanàr me. Ohxe xaxa manaha àkehe, owya, ànenytxanàr kom me. Àro wyaro rma kwanotehe, ohoko.

Àro wyaro rma nkehe. ¹⁰ Onà wyaro nkehe xarha, àmenhosahonhàrà xarha.

Xuknewyanahnà komo y, teryehorye ehtxoko. Khoryenkomo mryenon komo wyaro rma rha, teryehorye ehtxoko, omnyam xarha.

Àro wyaro rma nkehe. ¹¹ Onà wyaro nkehe xarha, àmenhosahonhàrà xarha.

Ohxe xaxa manaha katxow haka, Xuknewyanahnà komo, Kohkomo wya. Ohxe xaxa manaha katxow haka, toto komo, omeroron komo, àwya.

Àro wyaro rma nkehe. ¹² Onà wyaro nkehe xarha, Esaeyas heno nmenhotho xarha.

Nomokyaha hampànà, Xese heno yohamàtho. Xuknewyanahnà komo kayaryet me ehxe nomokyaha hampànà. Noro hona ro rma haxa natxhe hampànà, nyamoro ha, Xuknewyanahnà komo.

Àro wyaro rma nkehe, Esaeyas heno nmenhotho.

¹³ Thona ro rma keny kom me naha, Khoryenkomo. Àro ke onà wyaro àkehe, àwya, ohokonye. Apa y, ohona nenyatxow hatà, nyamoro ha. Àro ke, teryehorye rma haxa txetxoko, àkehe. Ohxe roro rma haxa txetxoko, ohona àwyanye xenyàr ke, àkehe, àwya, ohokonye. Àro wyaro rma àkehe, noro hona ro rma

haxa oyehtxoho menye. Khoryenkom yokato nakoronomanàr me, noro hona ro rma haxa manatxow hamà.

Kryestu yahoxet yano me ryhe katamokyaha katxhàrà on ha.

¹⁴ Rowtà komo ya, onà wyaro kany me wehxaha, ohokonye. Ohxe rma haxa natxow hamà, kany me wehxaha. Yaworon xaxa hutwetxow hamà, tehananàhsomà ro me natxow hamà, kany me wehxaha, ohokonye. ¹⁵ Teryewrye ro mak khananàhtxowà, tano, rokaryehtan yawo. Anaro rha hoko àmenhono, yaworon xaxa hutwahkahpàra oyehtxoho menye. Ahananàhnye kom me ryeryeye, Khoryenkom, towahke xaxa rohoko tesnàr ke. Àro ke teryewrye ro àmenhehe, ohyakanye.

¹⁶ Kryestu Txesusu yanoto me ryeryeye, noro ha, Xuknewyanahnà komo hananàhnye ro me ryehtxoho me. Tàrwonà yokarymanye ro me ryeryeye, àrwo yonyhorunu yokarymanye ro me mak ha. Àro hoko rma katamokyaha, Khoryenkom hyaka. Khoryenkom mòn yonye ro heno komo wyaro ronàmrà wekyaha, noro hyaka. Xuknewyanahnà kukuru komo rma wekyaha, àhyaka. Ronytxanyenhàyamo rma nyamoro ha. Enyhoru ro me txexah me harha natxhe, Khoryenkom yokato yano me. Àro ke, ohxe rma haxa natxow hamà, roneknàr komo, Khoryenkom wyà.

¹⁷ Àro ke, onà wyaro kany me wehxaha. Khoryenkom hyaka ratamohtxoho, ohxe na, kany me wehxaha, Kryestu Txesusu

wya rakoronomanàr ke mak ha. ¹⁸ Àsok tawro hana. Rahoxet yano me katamokyaha kahra wehxan hamà. Kryestu yahoxet yano me ryhe katamokyaha kany me haxa wehxaha. Àro hoye ro, onà wyaro koskarymehe. Noro yahoxet yano me wekarymekonà, Xuknewyanahnà komo wya, Khoryenkomо yoyuknye me harha ehtxoho menye. Àro ke, àrwo yonyhorunu wekarymekonà, àwyanye. Eryehokano weryakon xarha. ¹⁹ Noro yahoxetà wenyhekonà, àwyanye, eryehokano ytxoho hoko ryesnàr ke. Àro hoko rma wehxakonà, Khoryenkom yokato yahoxet yano me mak ha.

Àro wyarono rma, àrwo yonyhorunu yokarymaxe àtekonà, omeroron komo hyaka. Xerusaryen hon komo wya wekarymaye. Anaro rha owto hon komo wya xarha wekarymaye, monyen komo wya xarha. Eryerya yamtar hon komo hyaka ro ekarymaxe àtoye. Àro wyaro rma àrwo yonyhorunu wekarymatxehkaye. Kryestu yokarymatxho rma wekarymatxehkaye.

²⁰ Kryestu yonytxanyenhàyamo hyaka rotonàr xehra mak wehxakonà. Àhyakanye totxownà hamà, anar komo, ekarymany komo. Nyamoro mahyaka rotonàr xehra mak wehxakonà. Nyamoro nhananàhàthàyamo hananàhso xarha rotonàr xehra mak wehxakonà. Kryestu yonytxanyehnàtho komo hyaka haxa ryhe rotonàr xe roro rma haxa wehxakonà, àrwo yonyhorunu yokarymaxe. ²¹ Nyamoro hoko rma, onà wyaro nkehe, àmenhosahonhàrà.

Noro yokarymany komo yonytxahra rma hak natxhe. Amnye, noro ywerò harha natxhe xaxa hampànà, nyamoro ha. Noro yokaytà yonytxahra rma hak natxhe. Amnye, noro hutwetxhe xaxa hampànà, nyamoro ha.
Àro wyaro rma nkehe, àmenhosahonhàrà.

Komokyaha ohyakanye katxhàrà on ha.

²² Nyamoro wya ekarymatxehkanàr hoko rma haxa wehxakonà. Àro ke omokhàrà rma hak wehxakonà, ohyakanye. Yake ro romoknàr xe wehxakon haryhe. Tomokhoryehra mak wehxakonà, àro hoko rma haxa ryesnàr ke. ²³ Amnye rma, àhokohra harha wehxaha, àwyanye ekarymatxehkanyenhàr me ryesnàr ke. Mexe rma haxa tomohtxahke wehxakonà, ohyakanye. Tomohtxahkeno rma, yake ro àtxemnyehàntaye. ²⁴ Àro ke, oyonyxenye romoknàr hona ro harha wehxaha. Amnye Espanya yamtar hona àtehe. Oyowto kom yawo ro nay hamà, Espanya. Àro ke, àro hona rma rotontoko, ohyakanye htxero komokyaha. Mexe nyhe txko kramamyaha, ohyawonye. Teryehorye wehxan hamà, ohyawonye ryesnàr ke. Mexe nyhe txko ohyawonye ryextxhe, ohxe uro mànyakyatxhe, Espanya yamtar hona. Àro wyaro oyonyàr kom hona ro wehxaha.

²⁵ Amnye rma htxero, Xerusaryen hona haxa àtehe. Anar komo nàmàtho waryaha, àton komo hyaka, Kryestu mryenon komo hyaka.

²⁶ Nyamoro rma yowakryyetxhe, Maseknonya yamtar hon komo, Akaya yamtar hon komo xarha, Kryestu mryenon komo rma.

Xerusaryen hon komo yowakryenàr xe rma haxa nehxatxkenano. Àkatxhomnà komo rma yowakryenàr xe nehxatxkenano. Àro ke, tàtxenyerun kom hoye nàmyatxoko. ²⁷ Tano me ronye rma, nyamoro tewakryetxe, ketxkenano. Towakryehorye rma natxhe, nyamoro ha, àwyanye. Àsok tawro hana. Xuknewyana kom hoye ro, Khoryenkomo newakryetxho me rma rha natxow hamà, Xuknewyanahnà komo. Ekato me ewakryexah me natxhe, Xuknewyana kom hoye ro mak ha. Àro ke, Xuknewyana komo yakoronomanà me tehxorye natxow hamà, Xuknewyanahnà komo. Tkatxho kom hoye ewakryeny kom me tehxorye natxow hamà.

²⁸ Àro ke, wahoro htxero, ànàmàthàyamo waryan hamà, Xerusaryen hon komo hyaka. Rowya tàmtàhkatzhe rma, komokyaha, ohyakanye. Espanya yamtar hona rotontoko rma, komokyaha, ohyakanye. ²⁹ Onà wyaro ryhe romohtoho uhutwehe. Ohyakanye romoknàtoko rma, Kryestu newakryetxho me rma haxa komokyaha. Àro hoye ro, noro newakryenàr me rma rha keryatxhe ha, rowya ahananàhrà kom ke mak ha.

³⁰ Rowtà komo y, onà wyaro àkehe, owyanye, teryewrye ro. Rohoko rma haxa orwonàmtxoko, Khoryenkomo yakoro. Àsok hana manatxow ha. Txesusu Kryestu xe manatxow hamà. Kohkom xe rma manatxow hamà. Rox xarha manatxow hamà, Khoryenkomo yokato yano me mak ha. Àro wyaro oyehtxoho kom hoye ro, onà wyaro àkehe, owyanye. Rohoko rma haxa orwonàmtxoko, Kho-

ryenkom yakoro, àkehe, teryewrye ro, owyanye. Àro wyaro rma uro akoronomatxoko. ³¹ Apa y, Pawru ukurunhoko, Xukneya yamtar hon kom hona, Kryestu yahosnyehnà kom hona, katxoko, Khoryenkomo wya. Apa y, Xerusaryen hon komo yowakryexe ten hatà. Awya towakryetxho kom hoko rma, teryehorye hak nahtxoko, àton komo, Kryestu mryenon komo, katxok xarha, àwya. ³² Àro wyaro rohoko orwonàmtoho kom hoye ro, amnye teryehorye komokyan hamà, ohyakanye, Khoryenkocom yano me. Ohyawonye ryehtoko, uro meryehotanàhyatxow hamà.

³³ Ohyawonye hak nahko, Khoryenkomo. Teryehorye roro keny komo rma noro ha.

16

Anaro rha Homa hon komo yokarymatxhàrà on ha.

¹ Fekme wekaryemehe, owyanye. Ohyakanye nomokyan hatà, noro ha. Àro ke wekaryemehe, owyanye ohxe txetxoho me. Kwosàn kom me naха, noro ha. Senkàryeya hon me rma naха. Àto tehtoko, Kryestu mryenon yonye ro komo yakoronomanye ro me naха. ² Àro ke, noro hoko towahke ehtxoko, noro yakoro Kohkom yohà rye me oyesnàr kom ke. Àsok tawro hana. Kohkom mryenon me kehtokonye, towahke tehxatxow hamà, othoko. Owyanье takoronomanàr xe ehtoko, noro akoronomatxoko. Thenyehra akoronomanо ynyenhàr me rma rha naха, noro xarha. Rakoronomanyenhàr me xarha naха.

³ Ohnàn kom yaw nay hatà, Pawru, katxoko, Pàryesera komo wya, ànyo wya xarha, Aakera wya rma. Rowyaro tatamohxemà ro me natxhe, nyamoro ha, Kryestu Txesusu hyaka.

⁴ Nosoxanomkahnohtxownà, nyamoro ha, rowayehrà hona tàwyanye rokurunhonàr horà. Àro ke, ohxe rma haxa mehtxownà, rohoko, àkehe, àwyanye. Àro wyaro rma rha nketxhe, Kryestu mryenon komo xarha, anato rha tohsamnohsomà ro komo, Xuknewyanahnà komo rma, omeroro. Ohxe rma haxa mehtxownà, Pawru hoko, ketxhe, Pàryesera komo wya. ⁵ Àmàn kom yaka nohsamnohyatxow hatà, Kryestu mryenon komo. Nyamoro wya xarha, ohnàn kom yaw nay hatà, Pawru, katxoko.

Ohnàn yaw nay hatà, Pawru, katxok xarha, Epenetu wya xarha. Ronàhnànà rma noro ha. Aaseya yamtar honotho rma noro ha. Noro htxero, Aaseya hon kom kukuru rma, Kryestu yahosàye.

⁶ Ohnàn yaw nay hatà, Pawru, katxok xarha, Maryeya wya xarha. Ohyakanye thenyehra nata-mokyakon hatà, noro ha.

⁷ Ohnàn kom yaw nay hatà, Pawru, katxok xarha, Antàroneku komo wya xarha, Xunyasà wya xarha. Rokukuru komo rma nyamoro ha. Rakoro rma watxa ymo yawo tahryemxe nehxatxkonà. Kryestu yahohsàra rma hak ryehtoko, nyamoro htxero nahohtxownà. Nyamoro hoko rma, ohxe rma haxa natxhe kany me natxhe, Petru komo, Kryestu nànyaketxho komo.

⁸ Ohnàn yaw nay hatà, Pawru, katxok xarha,

Ampàryeyatu wya xarha. Kohkom yohà rye me amna yehtxoho hoye ro, ronàhnàn me naха, noro ha. ⁹ Àro wyaro rma rha katxok xarha, Ukmanu wya xarha. Rowyaro tatamohxemà ro me naха, noro ha, Kryestu hyaka. Àro wyaro rma rha katxok xarha, Estakesà wya xarha. Ronàhnànà rma noro ha. ¹⁰ Àro wyaro rma rha katxok xarha, Aperyesà wya xarha. Kryestu yoyuknye ro me osonyhosah me nay hatà, noro ha. Ohnàn kom yaw nay hatà, Pawru, katxok xarha, Aryestok-muru mân yawon komo wya xarha.

¹¹ Ohnàn yaw nay hatà, Pawru, katxok xarha, Erokneyawu wya xarha. Rokukuru rma noro ha. Ohnàn kom yaw nay hatà, Pawru, katxok xarha, Nahsesu mân yawon kukuru komo wya xarha, Kohkomo mryenon komo wya rma. ¹² Àro wyaro rma rha katxok xarha, Tàryefena komo wya xarha, Tàryefosa wya xarha. Kwosàn komo rma nyamoro ha. Kohkomo hyaka tatamohxemà ro me natxow hatà. Ohnàn yaw nay hatà, Pawru, katxok xarha, Pehsekne wya xarha. Dàhnàn komo rma noro ha, kwosàn komo rma. Thenyehra rma haxa natamokye hatà, noro ha, Kohkomo hyaka.

¹³ Ohnàn yaw nay hatà, Pawru, katxok xarha, Hufu wya xarha. Anar kom yoho rma haxa tata-mohxemà ro me nay hatà, noro ha, Kohkomo hyaka. Àyonà wya xarha, àro wyaro rma rha katxok xarha. Royon me rma noro wenyaha, ohxe ryenyenhàr me esnàr ke.

¹⁴ Ohnàn kom yaw nay hatà, Pawru, katxok xarha, Asenkeryetu komo wya xarha, Fàryekonte wya xarha, Ehmesà wya xarha, Patrokmasà wya

xarha, Ehmasà wya xarha, nyamoro yakoron komo wya xarha, kowtà komo wya rma. ¹⁵ Àro wyaro rma rha katxok xarha, Feroroku komo wya xarha, Xurya wya xarha, Neryewu wya xarha, noro wosànà wya xarha, Oryempasà wya xarha, nyamoro yakoron komo wya xarha, Kryestu mryenon komo wya rma.

¹⁶ Oyoñsonàtokonye atamtxuhkatxoko, osox oyehtxoho kom hoye ro, enyhoru ro me oyehtxoho kom hoye ro xarha. Ohnà kom yaw natxow hatà, Kryestu mryenon komo, anato rha tohsamnohsomà ro komo rma, omeroro.

Anar me hananàhno ynye kom hona mpàn xenytxoko katxhàrà on ha.

¹⁷ Rowtà komo y, onà wyaro àkehe, owyanye, teryewrye ro. Anar me hananàhno ynye kom hona mpàn xenytxoko. Àwyanye thananàhtoho kom hoye ro natameryeketxhe, toto komo. Txesus hona xenyhera harha natxhe, enytxanyenhàyamo. Anar me harha ahananàhyatxhe, nyamoro ha, khananàhtoho kom yawo rohra mak ha, onenytxatxhàyamo rma yawo rohra mak ha. Nyamoro hyaye otowtxoko. ¹⁸ Àro wyaron komo rma, Kryestu yanoto mehra ro mak natxhe ha. Kohkomo rma yanoto mehra ro mak natxhe ha. Tano me ronye rma neryehotetxhe ro mak ha. Ohxe rma nàrwonatxhe haryhe, tàwyanye onkuhtonu ynyàr horà. Ohxe manaha ketxhe rma haryhe, toto komo wya, tàwyanye ewakhonàr kom horà. Tàwyenyeken komo rma yonkuhtetxhe, nyamoro ha.

19 Ohokonye ryhe, onà wyaro nketxhe, toto komo, omeroro. Kryestu yoyuknye ro me natxhe, nyamoro ha, ketxhe, ohokonye. Àro ke, teryehorye rma haxa wehxaha, ohokonye. Onà wyaro rma àkehe, owyanye. Enyhoru hoko ryhe tàywero rma haxa ehtxoko. Anhà hok haxa ryhe tàwenyeke rma haxa ehtxoko. **20** Àro wyaro rma oyehtoknye, Satanasà yarymany me oyeryatxhe ha, Khoryenkomo. Teryehorye roro keny komo rma noro ha. Mexehra Satanasà marymatxehketxhe ha, noro yano me mak ha.

Towahke xaxa nay hamà, Txesusu Kryestu, Kohkomo, khokonye. Àro wyaro towahke noro yehtxoho hutwanàr xe roro wehxaha, owyanye.

21 Ohnàn kom yaw nay hatà, Txemohtyo. Row-yaro tatamohxemà ro me naha, noro ha, Khoryenkomo hyaka. Ohnàn kom yawo rma rha natxow hatà, Rusyu komo xarha, Xasaw xarha, Sosepatru xarha. Rokukuru komo rma nyamoro ha.

22 Tehseyu uro ha. Pawru yakorono rma uro. Noro yano me àmenhehe, onà, noro karyehtanà. Uro xarha, onà wyaro àkehe, owyanye. Ohnàn kom yaw wehxaha, Kohkom yohà rye me kesnàr kom ke, àkehe, owyanye.

23-24 Ohnàn kom yawo rma rha nay hatà, Kayu xarha. Noro mòn yawon me wehxaha, uro, Pawru. Noro mòn yaka nohsamnohyatxhe, Kryestu mryenon komo. Ohnàn kom yawo rma rha nay hatà, Erastu xarha. Owto yoh kom kukuru rma noro ha. Owto hon komo txenyerun yohà

rma noro ha. Ohnàn kom yawo rma rha nay hatà, Kwahtu xarha, kowtà komo rma.

*Ehonomnà roro me rma haxa manaha tkatxe
Khoryenkomo wya katxhàrà on ha.*

²⁵ Ohxe xaxa nay hamà, Khoryenkomo, tkatxe. Ayakoronometxhe, noro ha, khananàhtoho kom yawo ro oyehtxoho menye. Àro wyaro rma nkehe, àrwo yonyhorunu, ronekarymatxho rma, Txesusu Kryestu yokarymatxho rma. Àrwo yonyhorunu rma hutwamohsoye, Khoryenkomo. Uhutwamohsohra roro rma haxa nehxakonà, amnyehra, mexe rma haxa mak ha. ²⁶ Amnye rma hutwamohsoy haxa ha. Khoryenkomo rwonà yokarymanye ro heno komo nekarymetxkonà rma, tànmenhothàyam yawo, Khoryenkocom karyehtan yawo rma. Àro rma amna nekarymehe, anaro rha yana komo wya, omeroron komo wya. Khoryenkomo ryhe tehxemà roro me naha. Noro rma nekarymahoye, amna wya, toto komo wya toyuhtoho me, Txesusu Kryestu hona àwyanye xenytxho me.

²⁷ Taywero rma haxa nay hamà, Khoryenkomo, noro marma mak ha. Àro ke, onà wyaro tkatxe, noro wya. Ehonomnà roro me rma haxa manaha, tkatxe, àwya. Àro wyaro kany me keryatxow hamà, Txesusu Kryestu. Àro wyaro hamà, tkatx xarha.

Khoryenkom Karyehtanà
New Testament in Hixkaryána (BR:hix:Hixkaryána)
copyright © 2012 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Hixkaryána

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Hixkaryána [hix], Brazil

Copyright Information

© 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Hixkaryána

© 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

ci

2014-04-25

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source files
dated 29 Jan 2022
d753c786-1774-5470-99e4-f5f0c0f85123